

Spm. nr. S 1557

3) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil ministeren i forlængelse af Pinochet-sagen oplyse om regeringens overvejelser angående en ændring af dansk lov, således at forbrydere, der forbryder sig mod menneskeheden, kan kræves udleveret til strafforfølgelse i Danmark?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren har ved flere lejligheder udtalt sig om muligheden for og ønskeligheden af, at dansk lov var sådan indrettet, at det havde været muligt at kræve f.eks. eksdiktator Augusto Pinochet udleveret til Danmark til retsforfølgelse for forbrydelser begået mod personer, som i dag er danske statsborgere.

Se besvarelsen af spm. nr. S 1556.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldet spørgsmål**Spm. nr. S 1513**

Formanden:

Spørgsmål nr. S 1513, der er stillet af hr. Svend Aage Jensby, er taget tilbage af spørgeren.

Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Til forsvarsministeren (17/3 99) af:

Svend Aage Jensby (V):

»Vil ministeren under henvisning til besvarelsen af 21. oktober 1998 af spørgsmål nr. S 83 oplyse størrelsen af det økonomiske efterslæb, der består i forsvaret i henhold til forsvarsrammen for årene 1995-99, samt om dette efterslæb tillige med den udgift til anskaffelse af redningshelikoptere og de engangsudgifter, der er nævnt i besvareelserne af 4. og 10. marts 1999 af spørgsmålene S 1297 og S 1381, skal afholdes/inddækkes inden for den forsvarsramme,

der er fastsat i regeringens forligstekst af 23. februar 1999?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 40:

Forespørgsel til socialministeren, skatteminister og arbejdsministeren [om, hvad regeringen planlægger at gøre for at styrke det private sociale initiativ].

Af Sonja Albrink (CD) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 18/3 99).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens planer for på baggrund af »Aktionsplan II - Økologi i udvikling« at fremme økologisk udvikling i landbruget?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

(Forespørgslen anmeldt 4/2 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/2 99).

Formanden:

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemninger om eventuelle forslag til vedtagelser vil blive udsat til i morgen, torsdag den 25. marts.

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

I den rapport, som Bichel-udvalget fremlagde i går, anbefales mest muligt omlægning til økologisk landbrug som redskab til også at fremme den generelle miljøpolitik, og her har udvalget naturligvis særlig været optaget af det faktum, at økologisk dyrkning er fri for pesticider.

Den økologiske dyrkning er den mest miljøvenlige form for landbrug, som vi råder over, og udvalgets anbefalinger fra i går er en yderligere understregning af behovet for en hurtig indsats til gennemførelse af de mange anbefalinger i den økologiske »Aktionsplan II«.

Det er derfor, Enhedslisten har rejst den her forespørgsel, og jeg håber, at debatten vil vise, at der hos et flertal i Folketinget nu er vilje til handling. Jeg håber især, at vi kan undgå, at den her sag ender i en syltekrukke. Der er nemlig brug for initiativer her og nu.

Det siger jeg ikke mindst på baggrund af de negative resultater for økologien, som desværre ser ud til at blive konsekvensen af det igangværende EU-topmøde i Berlin, de såkaldte dagsorden 2000-forhandlinger.

Den danske regering vil her ikke være med til at åbne den såkaldte landbrugspakke, selv om den betyder en diskrimination imod det økologiske jordbrug. Det skyldes blandt andet, at man sætter hektarstøtten til korn op og dermed yderligere favoriserer det konventionelle landbrug på det økologiske landbrugs bekostning.

Samtidig kan man i dag på forsiden af Politiken læse, at miljø- og energiministeren ligefrem har tænkt sig at lempe målsætningen i den eksisterende pesticidplan, hvor landmændene allerede i 1996 skulle have overholdt skrappe regler end dem, miljø- og energiministeren nu vil lægge op til. Det må man i sandhed sige er et pauvert udbytte af det arbejde, Bichel-udvalget har lavet, hvis det virkelig skulle være udtryk for regeringens ambitionsniveau.

I Enhedslisten ønsker vi et højt ambitionsniveau med hensyn til at få et gensplejningsfrit landbrug, med hensyn til at få et pesticidfrit landbrug så hurtigt som overhovedet muligt. Og den økologiske omlægning er og bliver det bedste middel, som vi råder over til at opfylde den målsætning. Rapporten viser tilmed, at en sådan målsætning vil kunne opfyldes inden for relativt overkommelige økonomiske rammer i det danske samfund.

Så der er ingen undskyldninger for ikke at komme i gang af hensyn til menneskenes sundhed, af hensyn til dyrenes velfærd, af hensyn til arternes beståen, af hensyn til naturen, af hensyn til drikkevandet og også – og ikke mindst – af hensyn til fremtidens eksportmuligheder og muligheden for også om 10, 20 og 30 år at have et bæredygtigt dansk landbrugserhverv, som vil kunne beskæftige mange mennesker, og som

vil kunne indgå fornuftigt i kultur og miljø lokalt og virke bevarende for natur og mennesker. Det er sigtet med denne forespørgsel.

Besvarelse

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen indledte med at udtrykke ønske om vilje til handling, og at det ikke måtte ende i en syltekrukke, og endelig nogle betragtninger om den netop indgåede EU-reform.

Jeg må sige omkring EU-reformen, at jeg betragter den ganske anderledes end hr. Keld Albrechtsen. Jeg oplever rent faktisk, at vi nu har fået en EU-landbrugsreform, hvor ordet økologi rent faktisk er blevet fremmet, og det skyldes ikke mindst en ihærdig dansk indsats.

Når det gælder vilje til handlinger og syltekrukke, så synes jeg ikke, det er en fair karakteristisk af, hvad der sker omkring økologien i Danmark netop i disse år. Det ligger ikke så meget til regeringen, men hvis regeringen en enkelt gang skulle finde på at rose sig selv, så kunne det netop være på økologiområdet.

Der er siden 1995 sket utrolig meget. I 1995 kom vi med den første økologiske aktionsplan, som indeholdt 65 anbefalinger, som stort set alle nu er blevet gennemført. Antallet af økologiske landmænd i Danmark er steget voldsomt siden 1995. Faktisk er vi derhenne nu, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, hvor hver femte liter mælk – hver femte liter mælk – der købes i Danmark i dag, er produceret økologisk. For de økologiske æg er markedsandelen nu 13 pct., og for visse melprodukter er markedsandelen på 22 pct.

Alene her i 1999 har over 1.000 nye landmænd valgt at være økologiske. Vi er faktisk således allerede godt på vej mod Vandmiljøplan II's ambitiøse mål om, at der skal omlægges 170.000 ha ekstra økologisk areal inden år 2003. Alene her i 1999 forventer vi ca. 5.000 ha nye omlægnings til økologi.

Det er lang tid siden, vi har haft en diskussion, som tog udgangspunkt i, at økologi bare var et modefænomen, som var her her og nu, og som var væk i løbet af nogle måneder. Vi er derhenne nu, heldigvis, hvor det ikke er en diskussion længere. Økologien er kommet for at blive i Danmark.

Men det synes regeringen ikke er nok. Derfor beluttede vi sidste sommer, at nu skulle vi have

en ny økologisk aktionsplan. Regeringens ambition var klar: »Aktionsplan II« skal sikre en fortsat udvikling af økologien i Danmark ikke mindst ved at sætte fokus på aspekter som kvalitetsfremme, produktudvikling og afsætning af økologiske fødevarer.

Med »Aktionsplan II« vil vi meget gerne sætte fokus først og fremmest på den proces, der er fra, at landmanden afleverer sine produkter, til de kommer ud til forbrugeren.

Vi skal være, og vi vil fortsat være ambitiøse. Regeringen har et klart ønske om at styrke, men også at fremtidssikre økologien. Vi ønsker af tage hensyn til miljø og dyrevelfærd og de andre aspekter, der ligger i det økologiske koncept.

Vi ønsker det, fordi økologien kan være med til at frembringe ny viden også for det traditionelle landbrug, og derfor har vi fået lavet den anden aktionsplan, hvor vi lægger særlig vægt på kvalitet og afsætning, men som sagt også på eksporten.

Efterspørgslen efter de økologiske fødevarer afspejler forbrugernes ønsker om kvalitet i bred forstand. Det er altså også aspekter som miljø, spisekvalitet, sundhed, ernæring, men også et aspekt som arbejdsmiljø synes jeg er vigtigt at få prioriteret.

Alle aspekterne er vigtige, og en vare kan måske i dag sælges alene, fordi den er økologisk, men det tror jeg ikke er nok til at fremtidssikre den. Jeg tror, virksomhederne lige så godt kan indstille sig på, at en dårlig ost fremover ikke sælger bedre, blot fordi den er økologisk produceret. Der skal også være andre kvalitetsegenskaber som god smag eller arbejdsmiljø, håndværket tilbage i produktionen osv., osv. Jeg tror, det er afgørende vigtigt, at også det økologiske koncept tilpasser sig forbrugernes krav på disse områder.

Et andet område, der også er vigtigt, er, at de forarbejdede økologiske produkter skal blive nemmere at håndtere for en travl forbruger, hvad enten det er i den almindelige husholdning, eller det er i kantinen, hvor der skal laves mad til store arbejdspladser. Virksomhederne skal måske blive bedre til at udvikle flere økologiske færdigretter til ganske almindelige forbrugere, ligesom der skal udvikles særlige produkter til brug for kantiner og storkøkkener. I den forbindelse er det også vigtigt, at varerne kan tilbydes i både pakning og emballage, der svarer til de krav, som markedet kræver i dag.

Endvidere skal der også på afsætningssiden gøres en ekstra indsats, hvad enten det er her i Danmark, eller det er på eksportmarkederne. Aktionsplanen peger på, at der ser ud til at være gode eksportmuligheder for danske økologiske varer på nogle af de nærmarkeder, der er vurderet – det gælder særlig det tyske, det britiske og det svenske marked, som ser interessant ud. Så kan man måske spørge, og man kan undre sig over, hvorfor vi allerede nu skal interessere os for eksportmarkederne, når vi rent faktisk er i den situation, at efterspørgslen i Danmark er større end det, der bliver produceret.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi gør det, for vi skal nemlig også fremtidssikre økologien, for med den stærke vækst, der er i omlægningen, som vi ser i disse år, ja, så er der en mulighed for, at der i hvert fald måske på kort sigt, når det gælder mælkesektoren, kan blive tale om en overproduktion af økologisk mælk, og derfor kan man sætte den dårlige spiral i gang med pristryk osv. Så her skal der være opmærksomhed på, at nu kan vi så få udvidet det økologiske sortiment i hele mejerisektoren, men vi kan også kigge på eksport til nærmarkederne.

Yderligere kvalitetsforbedringer og mere bevågenhed omkring eksportmarkederne vil jo så netop kunne bidrage til, at merprisen på den økologiske mælk og mejeriprodukter vil kunne opretholdes også i de kommende år og med den positive effekt, som det vil have.

Den nye aktionsplan indeholder 85 konkrete anbefalinger. Jeg regner faktisk med umiddelbart, det vil sige i løbet af de kommende måneder, at kunne iværksætte et sted imellem 25 og 30 af disse anbefalinger. Andre af anbefalingerne vil kunne gennemføres i den kommende tid, og andre igen skal ind igennem nogle nøjere vurderinger, men vil danne diskussionsgrundlag med afsæt i konkret handling i de kommende måneder og måske for nogles vedkommende år.

Blandt de ting, jeg vil tage initiativ til med det samme, kan jeg bl.a. nævne iværksættelsen af en informationskampagne for Ø-mærket. Jeg er af den overbevisning, at Ø-mærkets troværdighed er helt afgørende. Derfor vil vi også sætte ind netop på dette område. Vi vil kunne hjælpe med at styrke samarbejdet imellem producenter og detailhandel, bl.a. er der brug for et bedre samarbejde om distribution og produktudvikling.

Vi skal have undersøgt, hvorfor nogle produkter bliver en succes, og andre bliver en fiasko. Vi skal have styrket økologien i uddannelsesystemet; vi har brug for mere viden og for at få denne viden formidlet bredt. Vi skal styrke informationen om økologi på Internettet både af hensyn til økologerne, til detailhandelen og også til andre, men også af hensyn til de forbrugere, som gerne vil vide noget mere. Vi skal lave en strategi for en imagekampagne på eksportmarkederne, og vi skal have kigget på, om vi kan forenkle økologikontrollen, ikke så vi svækker troværdigheden, overhovedet ikke. Men kan vi forenkle noget, synes jeg, det ville være klogt at gøre det.

Aktionsplanen indeholder også gode ideer til erhvervet, og jeg vil gerne kraftigt understrege, at det er og bliver aldrig alene en offentlig opgave at fremme økologien i Danmark. »Aktionsplan II« er ikke noget tryllemiddel, der fra den ene dag til den anden kan sikre alle de økologiske udfordringer, som vi har. Udgangspunktet er, at vi skal koncentrere os om det, der er realistisk, samtidig med at vi er ambitiøse.

Det realistiske er netop, hvad forbrugerne, landmændene og virksomhederne vil være med til. »Aktionsplan II« kan forhåbentlig bidrage til, at disse grupper kan fortsætte det arbejde, der allerede udføres, samt give inspiration til nye aktiviteter.

Men jeg vil også gerne sige helt klart: Regeringen kender og vil fortsat kende sit ansvar for at drive en mere økologisk produktion frem i Danmark. Vi vil bruge de instrumenter, som vi finder er nødvendige. Men i sidste ende, når vi virkelig kommer hen til slutningen på dagen, er det forbrugernes efterspørgsel, som skal drive det her. Det er virksomhedernes engagement i også at finde nogle områder, hvor der er højværdiprodukter; det er det engagement, der også skal til for det private erhvervsliv.

Vi står jo i den helt unikke situation, at der står nogle forbrugere og banker på forretningernes vinduer og siger: Vi er parat til at betale en merpræmie, hvis det er sådan, at det er produceret efter det økologiske koncept. Så det ligger vel lige for ikke alene for det private erhvervsliv, men også for det offentlige at være med til at sikre fortsat drev i den økologiske udvikling.

Diskussionen omkring penge har taget meget af debatten. Jeg vil gerne pege på, at jeg ikke mener, at der umiddelbart her og nu er behov for, at der afsættes flere penge til økologien.

Aktionsplanen indeholder en opgørelse, der viser, at der de næste 5 år tilsammen er afsat 2,2 mia. kr. til økologien. Det er et stort beløb. Men det viser til gengæld også regeringens prioritering på det område.

Jeg tror, vi løbende skal diskutere, hvordan vi bruger de midler bedst, men med actionsplanen har vi nu også fået et godt grundlag for at have den diskussion i de kommende måneder.

Sidste år afsatte vi i to omgange flere midler til fremme af økologien, først ved Vandmiljøplan II og siden ved pesticidaftalen. Begge disse aftaler, også den nye pesticidrapport, er helt i tråd med de mange anbefalinger, der er i »Aktionsplan II«. Vandmiljøplan II har f.eks. gjort det muligt at lave en rejsehøldsordning for Landbrugets Rådgivningscenter, særlig med henblik på at gavne de små og mellemstore virksomheder. Rejsehøldet skal hjælpe virksomhederne med at udarbejde en afsætningsstrategi netop for den økologiske produktion.

Endvidere er der med Vandmiljøplan II skaffet midler til, at økologisk dyrkede arealer kan øges med 170.000 ha frem til år 2003. Hvis denne forudsætning holder, ja, så vil der være 230.000 ha økologisk dyrket jord om 5 år, og så nærmer vi os en situation, hvor 10 pct. af Danmarks samlede landbrugsareal rent faktisk drives økologisk.

Ud over Vandmiljøplan II har regeringen også fået vedtaget pesticidaftalen, og afgiften for brugen af pesticider tilbageføres til bl.a. økologisk jordbrug. Vi har med pesticidaftalen afsat 150 mio. kr. over 6 år til fremme af økologi. De afsatte midler vil bl.a. blive brugt til at sikre omlægning til økologi, til at give tilskud til vedvarende økologiske græsarealer og til at fremme den økologiske frugt- og bæravl. De nævnte initiativer er faktisk allerede gennemført, og dermed er der givet et bidrag til at fremtidssikre økologien.

Afslutningsvis skal jeg endnu en gang nævne »Agenda 2000«. Efter min mening vil den også få stor betydning for det økologiske jordbrugs fremtid, ikke kun i Danmark, men hvad der måske er lige så vigtigt, i hele EU.

Regeringen har i hele forhandlingsforløbet omkring »Agenda 2000« lagt stor vægt på, at EU's landbrugspolitik bliver mere markedsorienteret, samtidig med at der bliver taget mere hensyn til miljøet. Det er således af afgørende betydning, at vi nu får en samlet landbrugsdriftsforordning, der gør det muligt generelt at indtænke økologi i landdistrikternes ud-

vikling. I løbet af forhandlingsforløbet er det faktisk lykkedes den danske regering at få styrket økologien i den fremtidige fælles landbrugspolitik.

Jeg vil gerne slutte af med at konkludere, at regeringen fortsat vil arbejde aktivt på at fremme økologisk jordbrug, og med »Aktionsplan II« har vi fået et meget nyttigt instrument, der vil indgå centralt i regeringens overvejelser i forbindelse med iværksættelse af konkrete initiativer, som har til hensigt at fremme det økologiske jordbrug.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for besvarelsen.

Når jeg brugte ordet syltekrukke i begrundelsen for forespørgslen, er det naturligvis, fordi jeg har kunnet konstatere, at selv om Enhedslisten over for de andre partier her i Folketingssalen har lagt op til, at vi skulle forsøge at nå frem til at træffe beslutning om aktiv handling under den her forespørgsel, så har partierne ikke vist nogen som helst form for interesse for sagen, men har nærmest markeret, at de slet ikke var interesserede.

Og derfor bekymrer det mig, sådan som billedet tegner sig, men jeg håber, når de andre ordførere kommer i løbet af debatten, at det så vil vise sig, at der tegner sig et andet billede; det håber jeg da. Men når jeg så læser miljøministerens melding, som er refereret i Politiken i dag, hvoraf det fremgår, at der faktisk ikke kommer til at ske noget på pesticidområdet af betydning, ja, så bliver jeg altså bekymret for det.

Jeg er da glad for, at ministeren nu giver melding om, at en række af de forslag, som står i aktionsplanen, vil regeringen tage fat på at realisere, men som jeg lyttede til forslagene – og det er udmærkede ting, ministeren vil gå i gang med – så er det altså dem, som ligger på informationssiden, først og fremmest på markedsføringssiden osv.

Jeg synes, det er fint, man fra ministeriets side går i gang med de ting, men der mangler jo altså de virkelig store knaster: det, som handler om støtteordningerne, det, som handler om økonomien, det, som handler om de drivkræfter, der virkelig flytter noget. De mangler jo altså, og det er dem, jeg er bange for man vil lægge ned i en syltekrukke.

Det er efter min mening urimeligt, at de forbrugere, der ønsker økologiske produkter, faktisk skal betale ekstra to gange, sådan som ordningerne er skruet sammen i øjeblikket. Først skal de over skatten betale til EU's ordninger, der favoriserer det konventionelle landbrug, bl.a. ved den høje hektarstøtte til korn, og nu bliver den yderligere forhøjet. De favoriserer det konventionelle landbrug, og det er på bekostning af økologien, at det sker.

Det betaler man så første gang som skatteyder. Anden gang betaler man så, når man skal hen i butikken og skal betale en merpris, fordi de økologiske varer er dyrere end de konventionelle. Det er ikke rimeligt. Og derfor skal vi have en ligestilling, i det mindste mellem økologisk og konventionelt landbrug, også så forbrugere kan få varerne til en rimelig pris.

Det kan vi gøre, foreslår vi i Enhedslisten, ved at lægge støtteordningerne om, ved at åbne landbrugspakken i EU, således at man også får støtte til græsarealer. Det er jo her, det helt store problem ligger. EU-støtteordningerne favoriserer ensidig drift med korn og giver dårlig støtte til dem, som har en alsidig drift med græs og sædskifte; et godt og fornuftigt sædskifte, som det økologiske landbrug står for. Og dér bliver vi altså nødt til at kigge på de grundlæggende mekanismer i støttesystemet.

Det er jo også sådan, at i øjeblikket får konventionelle landmænd særlig hektarstøtte til dyrkning af følsomme områder, men de økologiske får ikke nogen miljøbonus. Vi synes, de skal have en miljøbonus. Og så har man oven i købet her fra 1999 skåret den såkaldte opretholdelsesstøtte ned, som økologerne har, når de er færdige med omlægningen.

Så der er økonomiske urimeligheder i det, som vi skal have kigget på og have gjort noget ved for i det mindste at få en ligestilling.

Og derfor vil vi fra Enhedslistens side foreslå, at vi går i gang, at vi tager fat nu, og derfor fremsætter vi følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget ønsker at styrke omlægning til økologisk landbrug, opfordrer Folketinget regeringen til

– at arbejde for, at opretholdelsesstøtten som minimum genoprettes til 1998-niveau, og at der indføres en miljøbonus til økologiske landmænd på linje med støtten til særligt føl-

somme landbrugsområder samt at kræve en ændring af EU's støtteordninger, så økologisk landbrug som minimum ligestilles med konventionelt,

- at arbejde med en målsætning om omlægning af 50.000 hektar om året i de kommende år og afsætte midler hertil i finanslovsforslaget for år 2000,
- at fremsætte forslag om finansiering af denne omlægning gennem opkrævningen af en kvælstofoverskudsafgift og midler fra landbrugets promille- og produktionsafgiftsfonde,
- at fremsætte forslag om den offentligt ejede jords overgang til økologisk drift samt om fremme af økologisk mad i institutioner og storkøkkener, og
- at fremlægge forslag om styrkelse af den økologiske forskningsindsats.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 53)

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg fuldt ud anerkender Enhedslistens interesse for og positive støtte til den økologiske udvikling.

Men jeg vil også godt understrege, at det altså ikke er en interesse, som Enhedslisten har patent på. Og det er heller ikke sådan, at det pr. definition er Enhedslisten, der har den mest ægte eller begavede eller helhjertede interesse for økologien.

Og jeg mener ikke, der er belæg for, at hr. Keld Albrechtsen tillader sig den slags grovheder, platheder, som han lægger frem her i dag, hvor han, inden der overhovedet er nogen ordførere, der har haft ordet, tillader sig at sige, at de andre partier tilsyneladende ingen interesse har for økologien. Det er helt urimeligt.

Det er faktisk sådan, at Fødevareudvalget på sit møde i sidste uge vedtog at lave en høring om den nye »Aktionsplan II«, hvor man kan få sagen belyst grundigt og seriøst med inddragelse af producenter, forarbejdningsindustri, detailhandel, forskere osv.

Man kunne måske undskylde hr. Keld Albrechtsen med, at han ikke var til stede på det møde, det er han nemlig sjældent på Fødevareudvalgets møder. Men undskyldnin-

gen duer ikke i det her tilfælde, for jeg har personlig orienteret hr. Keld Albrechtsen om, at den høring ville finde sted.

Og på den baggrund skal jeg sige, at jeg synes, det er ganske groft og helt urimeligt, at man tillader sig at sige, at der ikke er nogen interesse for andre partiers vedkommende for økologien.

Derfor skal jeg bare spørge: Tror hr. Keld Albrechtsen ikke, at det ville tjene også økologiens interesser at anlægge en lidt anden vinkel på denne her sag og så lytte til partierne, før man drager vidtgående konklusioner?

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg vil gerne fuldt ud tilslutte mig hr. Jørn Jespersens udtalelser her fra talerstolen.

Jeg synes, man gør økologien en dårlig tjeneste ved at starte sin ordførertale på den måde, som hr. Keld Albrechtsen har gjort. Jeg synes, det er for billigt, og jeg synes, det er for ærgerligt.

Vi har nemlig i Fødevareudvalget taget fat på at kigge på en saglig indgangsvinkel til det her. Og derfor synes jeg, at hr. Keld Albrechtsen gør økologien en bjørnetjeneste her i dag.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg ønsker bare sådan en lille faktisk oplysning om noget, jeg ikke kan finde ud af.

Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen sagde, at dem, der ønskede økologisk mad, skulle betale ekstra for det to gange, fordi de først over beskatningen skulle betale tilskuddet til EU's landbrugsordninger, som favoriserede det konventionelle landbrug. Forholder det sig sådan, at det almindelige tilskud til fødevarereproduktionen i EU ikke går til økologiske fødevarer?

For jeg har forstået det sådan, at det gik både til konventionelt og økologisk landbrug.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må åbenbart have sat fingeren på et ømt punkt, når man oplever en sådan reaktion fra SF's og Socialdemokratiets ordførere. Et sådant debatniveau har jeg ikke tænkt mig at gå ned på, som f.eks. hr. Jørn Jespersen fremviste for et øjeblik siden.

Det, jeg kan konstatere, er, at Enhedslisten sender et udkast til vedtagelse til de andre partier, men tilbagemeldingen har været, at det var

man ikke interesseret i. Man var ikke interesseret i, at der skulle vedtages noget nu. Man ville først have nogle høringer osv. Jeg synes, det kan være aldeles fint, at man har nogle høringer, men man kan da ikke fortænke mig i, at jeg får den bekymring, at der i realiteten er tale om en syltekrukke.

Sammenholdt med de meldinger, som miljøministeren kommer med i dag om en i realiteten manglende opfølgning på Bichel-udvalgets pesticidrapport, kan man da ikke fortænke Enhedslisten i, at vi får den fornemmelse, at man i virkeligheden ikke ønsker nogen handling; man ønsker ingen vedtagelser. Og der er jo i »Aktionsplan II« så meget materiale gennemgået og bearbejdet og så mange anbefalinger, som man bare kan tage fat på, at jeg ikke kan se, at der er brug for at afvente mange måneders yderligere arbejde, før man begynder at tage fat.

Det var bare det, jeg i al stilfærdighed tillod mig at gøre opmærksom på, og som så fremkalder den her ophidselse, som jeg er bange for måske lidt skal dække over dårlig samvittighed.

Så vil jeg blot til det sidste spørgsmål sige, at man jo ikke kan få hektarstøtte til græs, og det betyder, at man altså som økologisk landmand, hvis man virkelig har et alsidigt sædskifte, får en lavere gennemsnitlig hektarstøtte på hele sit areal, end hvis man dyrker ensidig korndrift. Og det er på den måde EU-systemet altså favoriserer det konventionelle landbrug på det økologiske landbrugs bekostning.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at for det første er der jo nogle, der er kommet med tilbagemeldinger til hans forslag, hvor han så har fået en negativ tilbagemelding. Og det har han fået, fordi det ikke er til nogen skade, at man får noget viden, inden man begynder at tage en debat.

Den viden, vi kan få i forbindelse med en høring, kunne netop sætte os i stand til at tage en ordentlig debat her i Folketingssalen, når vi også har hørt fagkundskaben, så vi ikke bare laller noget ud uden at have undersøgt og be-lyst tingene ordentligt.

Jeg føler, at når vi i Folketinget skal beslutte noget, skal vi også have den viden, der er nødvendig. Den har vi ikke i dag; det er den, vi gerne vil have ved høringen, hvor vi får fagkundskaben til at fortælle os nogle ting, som

sætter os i stand til efterfølgende at tage en debat, og så kunne det være, at vi kunne blive enige om noget i fællesskab.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal bare sige til hr. Keld Albrechtsen, at når han udtrykker frygt for, at den måde, Folketinget behandler »Aktionsplan II« på, skulle blive en syltekrukke, så er det imod al historisk erfaring. Der ligger en »Aktionsplan I«, som fra ministeriets side er fulgt tæt, professionelt, ordentligt op, og som i alt væsentligt er gennemført. Man har på egen hånd taget initiativ til at lave nummer to handlingsplan for at afløse nummer et. Den er vedtaget i enighed blandt de deltagende organisationer. Der er intet, der tyder på, at den ikke vil blive fulgt lige så godt op med lige så meget aktiv indsats fra Folketingets, fra ministeriets side, som »Aktionsplan I« er blevet.

Og derfor er det altså ganske urimeligt – og det er derfor, reaktionen kommer – at hr. Keld Albrechtsen tillader sig at tillægge andre partier motiver om at ville dæmpe eller udsætte sager, oven i købet før partierne overhovedet har haft ordet.

Jeg tror, hr. Keld Albrechtsen gjorde sig selv en tjeneste ved en gang imellem at tale lidt mindre og lytte lidt mere. Jeg har ikke de store forhåbninger om, at det vil lykkes, men det er godt råd.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil også gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg jo også nok synes, at det ville være lidt mere normalt også at lade de andre partier komme til orde, før vi fik den svaber, som de andre siger.

Så er der jo altså også dét, at hvis vi tager en høring, og vi lytter, og vi lærer af det, så vil det alt andet lige give en vis kvalitet i de bestemmelser, vi tager herinde. Det er ingen skade til, at vi også lytter til nogle ting.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan sige til hr. Jørn Jespersen, at jeg fortsat ikke har nogen planer om at bevæge mig ned på det debatniveau, som han forsøger at få trukket det her ned på, og især har jeg ikke tænkt mig at begynde at karakterisere noget som helst om hr. Jørn Jespersens person f.eks.

Det kunne jeg godt, men det vil jeg afstå fra, for det fremmer ikke debatten.

Så vil jeg blot konstatere, at det, man altså har tænkt sig, er, at man vil afvente, at der kommer en høring. Jeg vil gerne understrege en gang til, at jeg synes, det kan være fint med en høring. Jeg synes bare ikke, det er fint, hvis resultatet er, at så kan der ikke ske noget i denne folketingssamling med hensyn til beslutninger, og jeg må indrømme, at sådan tegner billedet sig.

Jeg håber da, og det sagde jeg også i min indledning, at den efterfølgende debat vil demontere det indtryk, og at partiernes ordførere vil komme herop og stille nogle forslag, så vi kan få gennemført noget; det håber jeg da stadig. Men ministerens svar gav jo ikke anledning til nogen helt overvældende optimisme i den retning, og det var såmænd på den baggrund, jeg tillod mig de bemærkninger.

Jeg håber altså, at debatten udvikler sig i en anden retning; men jeg må sige, at med den polemiske debatform, det er udartet til fra ordførernes og ikke mindst hr. Jørn Jespersens side, bliver min bekymring for, at det ender i en syltekrukke, ikke mindre, for hvorfor skulle man reagere på den måde, hvis det ikke var, fordi der var noget om det, jeg sagde?

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Nu gik hr. Keld Albrechtsen herop og sagde, at han har sat fingeren på et ømt punkt, men så let går det ikke – heller ikke med det indlæg, der lige har været her fra hr. Keld Albrechtsens side, hvor han ikke ville gå ned på det debatniveau og ikke karakterisere nogen.

Det var jo netop det, der fik os til at reagere. Det var jo hr. Keld Albrechtsen selv, der fastlagde niveauet i indledningen, for ellers havde vi jo overhovedet ikke anvendt tid på det her, overhovedet ikke. Der er så mange ting at tage fat på, og der er jo så mange ting, der er gjort, som det er blevet sagt. Alle partier, der var til stede i Folketingets Fødevarerudvalg både sidste gang og forrige gang, har diskuteret, hvordan vi kunne komme videre.

Det, hr. Keld Albrechtsen foretager sig med denne forespørgsel i dag, er spild af Folketingets tid, for tingene sker ude i samfundet og ikke på grund af Enhedslistens tale her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er den helt faktuelle ting om tilskuddet til økologisk produktion, hvor hr. Keld Albrechtsen svarede, at det var for græsarealers vedkommende. Men forslaget til vedtagelse indeholder jo ønsker om, at der skal gives mere støtte til produktion af korn, fordi man mangler økologisk korn til produktionen, både til fjerkræ- og svineproduktionen og også til brødproduktionen. Nu gives der jo samme arealtilskud til økologisk korn som til konventionelt korn, ja, der gives oven i købet et større tilskud pr. hektokilo avlet korn af den enkle grund, at der jo ikke dyrkes så meget.

Men så vil jeg endelig spørge: Det kan jo ikke passe, at hr. Keld Albrechtsens taktiske evne og kendskab til, hvad Folketingets politiske partier står for, er så ringe, at han kan have nogen som helst formening om, at han kan få vedtaget et sådant forslag til vedtagelse, som er fremsat her i dag. Er det, det handler om, ikke bare at markere Enhedslistens holdning på dette område, som for mig at se er meget ekstrem?

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg skal ikke trække debatten længere på nuværende tidspunkt, men jeg vil godt lige sige til hr. Keld Albrechtsen, at det økologiske landbrugs udvikling går ikke i stå ude i landet, fordi en høring her i Folketinget ikke skulle blive afholdt inden Tingets sommerferie. Jeg tror, de arbejder ganske roligt videre ude i landbruget, også økologerne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er ganske enig i det synspunkt, at der heldigvis stadig vil foregå en vældig udvikling i økologisk retning ude i samfundet, og at den nok skal fortsætte, også selv om vi ikke havde en debat i Folketinget. Det er jeg fuldstændig enig i, heldigvis er det sådan.

Men jeg må sige, at jeg er overrasket over f.eks. hr. Erling Christensens melding, hvor han nærmest antyder, at han egentlig helst havde været fri for en folketingsdebat. Jeg må indrømme, at da »Aktionsplan II« fremkom, rejste vi fra Enhedslistens side en forespørgselsdebat, fordi vi havde den umiddelbare formening, at nu måtte der være mulighed for, at vi her i Folketingssalen dels kunne få en god offentlig debat – og det synes jeg er fornuftigt i sig selv –

men også få en vedtagelse af nogle ting. Og så skal man høre her, at det er bare for at profilere Enhedslisten osv. osv. Det er faktisk Enhedslistens interesse og ønske, at man fremmer den økologiske omlægning, og det er ganske enkelt derfor, vi har rejst denne forespørgselsdebat. Jeg håber, at resten af debatten kan blive mere saglig end den stribe korte bemærkninger, som vi har været vidne til her.

Så skal jeg svare på hr. Ole M. Niensens spørgsmål om kornstøtten. Det er jo altså sådan – hvis hr. Ole M. Nielsen har tid til at lytte; det har han ikke, men jeg vil alligevel sige det til Folketinget – at kornstøtten får økologiske landmænd naturligvis også, men de får ikke hektarstøtte til græsavl, og hr. Ole M. Nielsen ved, at det er nødvendigt af hensyn til et fornuftigt sædskifte og foder osv. at have et græsareal til at indgå i driften. Hvis man omlægger fra korn til græs, får man altså sammenlagt mindre hektarstøtte, og det lægger hindringer i vejen for udviklingen af den økologiske omlægning. Derfor er der altså en diskrimination af det økologiske jordbrug indbygget i EU's støtteregele, og den bliver værre på grund af de vedtagelser, som det ser ud til man nu vil gennemføre på topmødet.

Margot Torp (S):

Der skal ikke være tvivl om, at Socialdemokratiet ønsker at styrke økologisk landbrug, både hvad angår kvalitet og kvantitet, fordi vi er overbevist om, at økologisk landbrug har en gavnlig effekt på både mennesker og miljø i bredeste forstand. Derfor har vi også glædet os over regeringens initiativer på det område i de år, hvor »Aktionsplan I« er blevet ført ud i livet og på stort set alle områder til konkret gavn for erhvervets fremdrift.

Denne indsats er så på det seneste fulgt op med både en økologilov og en »Aktionsplan II«, som er blevet rost fra alle sider. Jeg synes, det viser, at regeringen ikke har tabt pusten på dette vigtige område, men tværtimod på en række felter ønsker at gøre en ekstra indsats for at sikre, at økologisk landbrug videreudvikles og konsolideres.

Socialdemokratiet er godt tilfreds med, at regeringen med det samme vil tage initiativer inden for områder, hvor anbefalingerne i »Aktionsplan II« umiddelbart kan sættes i værk. Det gælder bl.a. indsatser, der styrker afsætningen af økologiske varer, det gælder en styrkelse af undervisningen i økologi på landbrugsskolerne,

som vil øge unges muligheder for at kunne lægge om med succes, og det gælder alle de andre ting, som ministeren allerede har nævnt.

Socialdemokratiet sætter også pris på, at regeringen, før den kaster sig ud i en prioritering af de øvrige anbefalinger, agter at foretage en grundig analyse af, hvilke anbefalinger der inden for en given økonomisk ramme vil kunne gavne økologisk landbrug i Danmark mest. Vi ønsker bestemt ikke på baggrund af en enkelt forespørgselsdebat her i Folketinget at indsnævre regeringens muligheder for en seriøs prioritering af anbefalingerne, men vi vil meget gerne være med til at kvalificere prioriteringsprocessen. Vi står helt og fuldt bag den høring, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri holder her i foråret, for den vil både kunne inspirere og forbedre det beslutningsgrundlag, som prioriteringerne skal foretages på.

Helt modsat forholder det sig med det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten har fremsat til afstemning i dag. Her oplistedes en række udmærkede, men meget detaljerede krav, som vil båndlægge en betragtelig del af de midler, der reelt vil være til rådighed, og det sker uden en grundig belysning af, om det præcis er lige netop de indsatser, der bedst styrker erhvervet og imødekommer forbrugernes behov.

Jeg vil lige forholde mig til et enkelt punkt – jeg kunne sige noget til dem alle sammen, men jeg tror, det ville knibe rent tidsmæssigt – men specielt at genåbne »Agenda 2000« er da meget betænkeligt. Der vil være en enormt stor risiko for, at vi ender med et for dansk landbrug i det hele taget dårligere samlet resultat uden nogen som helst garanti for, at økologien er blevet styrket. Det vil betyde, at vi generelt får en dårligere økonomi i Danmark, og dermed også vil få sværere ved at få mange anbefalinger i »Aktionsplan II« gennemført.

I Socialdemokratiet forstår vi godt, at Enhedslisten gerne vil høre fødevarerministerens bud på, hvordan han overvejer at anvende »Aktionsplan II«; det synes jeg sådan set er helt fint. Men vi har svært ved at forstå, hvorfor Enhedslisten insisterer på, at denne debat skal munde ud i en vedtagelse, der uvægerlig vil indsnævre ministerens beslutningsgrundlag og forringe den demokratiske beslutningsproces. Den høring, som Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri agter at afholde her om kort tid, vil jo reelt være meningsløs, hvis store dele af ministerens økonomiske handlerum bliver

båndlagt af det forslag, som Enhedslisten fremsætter i dag, og det kan vi på ingen måde støtte.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at når jeg lytter til fru Margot Torp, bliver jeg desværre bekræftet i det indtryk, at fremskridtene på området her kommer til at foregå meget langsomt.

Jeg forstår slet ikke den betragtning. Jeg kan naturligvis godt forstå, at penge, som man har brugt én gang, kan man ikke bruge en gang til, men jeg synes, at partierne i det mindste kunne sige, hvorfor de nu synes, at det forslag, Enhedslisten har udarbejdet, ikke er et godt forslag, og eventuelt fremlægge alternative løsninger. Det havde da været rimeligt, for der ligger jo et kæmpestort, solidt beslutningsgrundlag i »Aktionsplan II«, og det er på baggrund af de analyser, der ligger i »Aktionsplan II«, at disse forslag fra Enhedslistens side er udarbejdet.

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, hvorfor man ikke har været i stand til at tage stilling til indholdet i det forslag, vi kommer med, for jeg synes nu, det er nogle ret enkle forslag, som meget præcist vil gavne den økologiske omlægning. Det tror jeg ikke den socialdemokratiske ordfører vil kunne bestride.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Jamen det vi er utilfredse med, er jo, at vi skal begynde at sige ja til noget uden at have haft den meget grundige høring og den grundige drøftelse af tingene i en stor helhed. Jeg siger ikke, at de ting, Enhedslisten nævner, ikke nødvendigvis er nogle af dem, fødevareministeren vil lade komme i betragtning.

Jeg har nævnt »Agenda 2000« og forholdt mig til den, og jeg synes, nogle af de andre nærmest er som at løbe en åben dør ind, hvis jeg skal sige noget om dem. 50.000 ha om året til økologisk landbrug i de kommende år – altså alene via »Vandmiljøplan II« skal der omlægges 170.000 ha inden år 2003, altså alene ad den vej. Der kan jo også omlægges på anden måde, og så er vi faktisk tæt ved 50.000 ha om året.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, men hvis vi er enige om en omlægningstakt på 50.000 ha om året, forstår jeg ikke, hvorfor man ikke vil være med til at vedtage, at der i finanslovene for 2000 og 2001 osv. afsættes de

nødvendige midler. Det er det, der ligger i vores forslag, altså at der i finansloven afsættes de nødvendige midler til den omlægning, som vi åbenbart er enige om, og det glæder mig da at høre.

Det glæder mig også at høre, at Socialdemokratiet ikke udelukker, at de forslag, Enhedslisten her har stillet i vedtagelsen, vil kunne komme i betragtning på et senere tidspunkt. Jeg tillader mig bare at konstatere, at processen går meget langsomt på den måde, som de andre partier nu har planlagt, at arbejdet skal foregå.

Så om »Agenda 2000«: Jeg har på udvalgs-møde efter udvalgs-møde opfordret den danske regering til at kræve denne ligestilling af økologiske landbrug ind i forhandlingerne.

Det har man ikke fra regeringens side – det kan fødevareministeren bekræfte – villet tage hensyn til, og det er en af årsagerne til, at det resultat, som sandsynligvis nu bliver vedtaget her i dag eller i morgen, bliver meget dårligt for økologien.

Men jeg synes fortsat, at de støtteordninger skal laves om, for det er jo disse støtteordninger, der er den afgørende økonomiske krumtap i, hvad retning det går.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

At åbne Agenda 2000 tror jeg virkelig er som at åbne Pandoras æske, men bortset fra det så ønsker vi altså ikke i dag at binde os til konkrete ting, og det virker jo fuldstændig meningsløst at begynde at vedtage noget, der sådan set er finansiel dækning for. Vandmiljøplan II er jo sådan set finansieret, så det er der da ingen grund til at vedtage noget mere om.

Bodil Thrane (V):

Aktionsplan II er et værk af en vis størrelse. Der er en række forholdsvis konkrete forslag til tiltag, der muligvis vil kunne fremme den økologiske produktion.

Jeg kan forstå, at fødevareministeren ser rapporten som et idékatalog, og at forslagene derfor ikke automatisk er udtryk for ministerens holdning på alle punkter. Det synes jeg kan være et særdeles fornuftigt standpunkt at indtage. Vi skal ikke bare nikke ja til det hele, fordi der står økologi i overskriften.

Derfor har Venstre i enighed med Folketingets Fødevareudvalg tilsluttet sig et ønske om at gennemføre en høring om spørgsmålet, så vi kan få en uddybende behandling af alt det, det

indeholder. Vi taler jo om, at der over en 4-årig periode skal bruges 2,2 mia. kr., og det kræver selvfølgelig en ordentlig debat og en høring, og derfor er vi helt med på det.

Alligevel vil jeg selvfølgelig komme med et par bemærkninger om rapporten og om økologien og Enhedslistens forslag i det hele taget.

Jeg vil gerne slå fast, at Venstre er positivt indstillet over for økologi og den økologiske produktion. For os er det jo en liberal mærkesag, at der skal være et frit forbrugsvalg. Vi vil meget gerne gøre, hvad vi kan for at støtte den politiske forbruger, så vi sikrer det frie forbrugsvalg, og derfor er det meget positivt, at vores producenter er lydhøre over for en interesse hos en del af befolkningen.

I den forbindelse er vi også meget tilhængere af mærkningsordninger, som kan bidrage til en større gennemsigtighed på markedet. Det frie forbrugsvalg betyder nemlig også, at økologiske produkter ikke skal tvinges ned over forbrugerne og dermed ikke længere levne plads til den almindelige produktion.

Som hovedregel, vil jeg gentage, er Venstre positivt indstillet over for de tiltag, der gør det lettere at skifte til økologisk produktion. Forsimpling af regler og mindre bureaukratiske procedurer for landmænd, der ønsker at omlægge, støtter vi varmt.

Vi ser også som udgangspunkt positivt på en række af de ideer, der har med uddannelse at gøre. Det vil være en god idé at integrere undervisning i økologisk produktion i jordbrugets uddannelsessystem f.eks. som en faggren med alle de fordele og ulemper, der nu er forbundet med økologisk produktion, og alt det, det hænger sammen med, og vi vil øge viden, oplysning og information til fremme af de politiske forbrugere.

Endelig vil det også være fornuftigt at satse på den økologiske produktion, så den i højere grad kan blive båret oppe af eksport. Derfor vil det være en god idé, at vi retter blikket mod udlandet og gennemfører en aktiv markedsføringsindsats for danske økologiske produkter dér.

Omvendt vil jeg så sige, at Venstre er skeptisk over for de forslag, der går ud på at blæse efterspørgslen efter økologiske produkter kunstigt op ved f.eks. mere eller mindre tvangsmæssigt at få offentlige institutioner til kun at bruge økologiske madvarer, sådan som Enhedslisten foreslår det, for det fjerner for os at se det frie forbrugsvalg.

Selv om nogle nu mener, at økologi er en god ting, er det jo ikke alle, der mener det, og det er jo et ubestrideligt faktum, at økologiske produkter altid er en del dyrere end almindelige fødevarer.

Og så vil jeg altså gentage, at det ville være helt urimeligt, som Enhedslisten foreslår, at landets sygehuse skulle tvinges til at lægge mere vægt på, at hospitalsmaden blev økologisk, frem for at patienterne blev opereret og helbredt hurtigst og bedst muligt. Her må der nogle andre proportioner ind i billedet end den ensidighed, Enhedslisten lægger for dagen.

Samlet vil jeg sige, at Venstre er positivt indstillet over for at forbedre, hvad man kunne kalde de strukturelle betingelser for den økologiske produktion, altså tilvejebringelse af relevante uddannelses tiltag, lettelse af muligheden for etablering af investering for økologisk landbrug.

Omvendt er vi skeptisk indstillet over for et blindt og kunstigt oppustet forbrug. Der er ikke noget perspektiv i bare at nedsætte priserne kunstigt, herved fjerner man netop de økologiske producenters tilskyndelse til at stramme sig an i markedsføring og produktion af deres produkter.

Til slut vil jeg sige, at vi på Venstres vegne ser frem til, at vi får den høring, vi er blevet enige om. Der er brug for en saglig og seriøs behandling af emnet. Økologi har en fremtid, men vi må også tage hensyn til, at folk altså med rette efterspørger andre ting.

Så med det, jeg har sagt, kan jeg meddele, at vi ikke kan støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Netop når det gælder sådan et sted som sygehuse, synes jeg, at fru Bodil Thrane skulle betænke meget, hvor stor betydning kosten rent faktisk har for helbredelsen.

Det er noget, man lægger alt for lidt vægt på i det danske sygehusvæsen i dag, og det er noget, som virkelig vil kunne fremskynde helbredelsen for mange patienter, hvis maden blev bedre. Så det bekymrer mig lidt, at Venstre ser sådan på spørgsmålet om hospitalsmad, at det stort set ikke betyder noget. Selvfølgelig skal man koncentrere sig om operationer og behandlinger osv., men maden betyder fantastisk meget for helbredet. Så jeg vil godt spørge fru Bodil Thrane, om hun ikke er enig i det.

Og jeg vil også godt gøre fru Bodil Thrane opmærksom på, og det kan hun læse i Jyllands-Posten fra i går, at der faktisk er påvist risiko for brystkræft, i forbindelse med at man får pesticider i kroppen. Også af den grund vil det være fantastisk vigtigt, at man kan forsyne patienterne på hospitalerne med mad, som man kan være sikker på ikke indeholder pesticider, og i den forbindelse er økologisk mad jo det sikreste, vi råder over.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Jeg synes, det er fair nok, at Enhedslisten mener, at man skal indføre økologisk mad på sygehusene. Vi mener noget andet i Venstre, for vi mener, at det grundlæggende er en holdningssag og et trosspørgsmål, om man skal spise økologisk eller ej.

Der er jo mange undersøgelser, der viser, også den, hr. Keld Albrechtsen refererer til fra Jyllands-Posten, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem det, folk spiser, og så sygdomsfrekvensen. Så det er mere en tro og en holdningssag, end det har noget med valg af økologiske forbrugsvarer at gøre, når vi taler om madvarer.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil bare sige, at her synes jeg godt nok, at der kunne være brug for en høring. Hvis Venstre virkelig har den opfattelse, at det, man spiser, ingen betydning har for helbredet og det kan stort set være lige meget, om man fylder sig med sukker og slik og pesticider, eller om man spiser sundt og fornuftigt, så synes jeg, vi står over for noget, der virkelig bør belyses, således at også Venstres folketingsgruppe kan få et minimum af forståelse for, hvad kosten rent faktisk betyder, og hvad vi vil kunne spare af sygehusudgifter, hvis vi får muligheder for en sundere og renere kost fri for f.eks. pesticider, og hvad vi kan undgå af allergisygdomme osv. osv. Det er en kæmpemæssig debat og faktisk et godt tema for en høring.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Da jeg på det her tidspunkt kun kan stille spørgsmål til fru Bodil Thrane, så vil jeg spørge fru Bodil Thrane, om ikke hun kan bekræfte, at den artikel i Jyllands-Posten i går gik på pesticider, som man fik i sig ikke igennem maden,

men igennem omgangen og brugen af pesticider.

Og så vil jeg også godt spørge fru Bodil Thrane, om ikke hun kan bekræfte, at det af Bichelrapporten fremgår, at det pesticidindtag, som danskere får igennem fødevarer, ligger på 1 pct. af grænseværdien af, hvad man kan tåle at få som acceptabel indtagelse, og af den ene procent stammer kun 40 pct. fra danske fødevarer og dansk drikkevand, resten kommer fra den smule importerede frugter osv., vi bruger.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Jeg vil godt begynde med at sige til hr. Keld Albrechtsen, at selvfølgelig er man, hvad man spiser. Men hvis man i en kort periode på et sygehus får økologisk og så tager hjem og spiser, som man altid har gjort efter den overbevisning, man har, så hjælper det jo fedt, at vi indfører den slags på vore institutioner.

Jeg er virkelig overbevist om, at den enkeltes frie forbrugsvalg, der altid indebærer, at nogle køber økologisk mælk og uøkologisk kød eller vingummi om lørdagen og grønsager om mandagen, er faktorer, der betyder meget mere for den enkeltes sundhed og sikkerhed end det, at man indfører økologisk mad på eksempelvis vore sygehuse.

Og så vil jeg da selvfølgelig gerne sige tak til hr. Ole M. Nielsen for det spørgsmål, han kom med. Jeg kan helt bekræfte det, han siger, og det er jo rigtigt, at de pesticider og andre giftstoffer, vi får gennem maden, udgør en meget, meget minimal del af den sundhedsrisiko, vi i øvrigt løber ved at færdes i det virkelige liv.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Lige netop her er vi i hvert fald ved et område, vi skal have drøftet.

Det med det frie forbrugsvalg er jo rigtigt, men hvis du bor på et plejehjem, hvis du er barn i en børneinstitutionen, måske endda i en døgninstitution, så har du faktisk ikke det frie forbrugsvalg, hvis du udelukkende kan få traditionelt producerede fødevarer. Jeg synes faktisk, der er en vigtig debat her, vi skal have taget.

(Kort bemærkning).

Bodil Thrane (V):

Vi kan jo godt blive enige om i denne sal, at det ville være et ønske for alle mennesker til hver

en tid og på hvert et sted altid at kunne få det frie forbrugsvalg, også hvis man bor på et plejehjem eller på et sygehus.

Men sådan som verden ser ud, vil jeg nok sige, at det må være den enkelte, det enkelte amtsråd, den enkelte kommunalpolitiker, den enkelte kommunalbestyrelse, der rundt i landets kroge og institutioner må træffe afgørelsen og lave de afvejninger, der er nødvendige for at finde ud af, hvordan trivsel og velfærd og sundhed for deres beboere på institutioner fremmes bedst. Det kan være, at man nogle steder finder, at økologi er bedst, og at man steder ikke finder det, og det synes jeg der skal være frihed til at vælge.

Jeg ser også frem til, at det bliver et del-element i vores høring, når vi får den i Fødevarerudvalget.

Formanden:

Fru Lene Espersen som ordfører.

Lene Espersen (KF):

Man kunne jo næsten føle sig foranlediget til bare at stoppe debatten med det samme og så sige, at da hr. Keld Albrechtsen jo åbenbart er tankelæser og ved, hvad de enkelte ordførere har tænkt sig at sige, så er der jo egentlig ikke nogen grund til, at vi går på talerstolen. Men det kan jo godt være, at der er nogen, der er interesseret i at høre, hvad vi rent faktisk har tænkt os at sige, så derfor vil jeg alligevel fremføre min tale.

Jeg synes faktisk, at der er sket utrolig meget på det økologiske område. Vi har, ligesom vores fødevarerminister har bemærket, oplevet, at der faktisk er sket en meget voldsom udvikling i de sidste 5 år. Jeg tror, der var mange, der ikke havde forventet, at udviklingen egentlig ville gå så hurtigt, som den rent faktisk har gjort på det økologiske område.

Der er i dag 2.200 bedrifter, der er økologiske, og 99.000 ha, der er økologisk drevet, og vi får som sagt i løbet af 1999 faktisk en 50 pct.'s stigning med næsten 1.100 økologer yderligere. Så man må sige, at der virkelig er sket noget, og jeg synes jo måske, at en af de statistikker, som fremgår af Aktionsplan II, der er allermost interessant, er på konsummælksområdet, hvor 1 ud af 5 mælkekartoner, der bliver solgt, rent faktisk er økologisk mælk. Det viser i hvert fald, at der er en efterspørgsel efter det. Men det fortæller jo også, at når forbrugerne efterspørger

en vare, så kommer der altså flere producenter til, fordi så begynder der at være penge i det.

Jeg synes, det er en positiv udvikling, og derfor synes jeg egentlig også, det er rigtigt, at man tager fat dér, hvor Aktionsplan I slap, med en Aktionsplan II. Jeg vil derfor i min tale først og fremmest gå nogle af områderne igennem, som Aktionsplan II beskæftiger sig med, og fremhæve de ting, som vi fra konservativ side også mener at vi skal arbejde videre med, og som måske også kan bruges som afsæt bl.a. til en høring om emnet.

Noget af det, som planen jo beskæftiger sig med, er forbrug og afsætning, og jeg synes, at det er meget væsentligt, at vi måske får taget fat på det og så set på selve Ø-mærket, og om ikke der er muligheder for, at vi kan forbedre Ø-mærket i forhold til i dag.

Jeg er især meget opsat på, at vi får sikret os, at Ø-mærket også fortsat har forbrugernes fulde tillid, at det er et troværdigt mærke.

Derfor bør vi nok også sikre os, at man fremover har nogle meget veletablerede kontrolsystemer til at sikre, at de produkter, der har Ø-mærket, altså også er udsat for kontrol, og at de produceres efter den økologiske produktionsmetode.

Der har desværre været flere sager fremme i pressen om, at der var tvivl om, hvorvidt tingene var foregået efter reglerne, og derfor mener jeg, det er rigtigt, at aktionsplanen også peger på, at kontrollen er et af de områder, vi skal sætte fokus på.

I Det Konservative Folkeparti synes vi egentlig også, det er værd at hæfte sig ved, at vi nu har haft nogle, om man så må sige, positive succes historier på nogle produktområder, hvor mælk jo helt klart er det mest fremherskende. Men man kunne måske også inden for andre områder i primærproduktionen gå ind og se på, om der ikke også dér er gode muligheder, og her tænker jeg bl.a. på de anbefalinger, der er omkring bær og frugt osv. Det er selvfølgelig vigtigt, at der er et udbud, og jeg håber på, at man også dér kan komme videre med et regelsæt.

Ligeledes synes jeg også, det er væsentligt at fremhæve, at for at der ligesom skal være en sammenhæng i det her, er det væsentligt, at vi på EU-plan sikrer os et ordentligt regelsæt på det økologiske område, herunder selvfølgelig også, at man parlamentarisk arbejder for, at det, man kan kalde den danske tankegang, også bliver fremherskende på den internationale scene.

Jeg vil egentlig også godt fremhæve, at jeg synes, at noget af det, der måske mangler i dag, og som vi også oplevede, da vi havde en høring om salmonella, er hele spørgsmålet om fødevareresikkerhed og sundhed, også når det gælder økologiske produkter. Jeg så egentlig gerne, at der blev iværksat nogle undersøgelser, hvor man gik ind og så på sundhed og fødevareresikkerhed på det økologiske område, for den høring efterlod i hvert fald de deltagere, der var, i en ret stor forvirring om, hvorvidt det egentlig var sikrere og sundere at vælge det ene frem for det andet, og her mener jeg selvfølgelig konventionelt frem for økologisk producerede produkter. Det var temmelig uklart.

Ikke overraskende er jeg meget enig med Venstres ordfører, fru Bodil Thrane, i betragtningerne om offentlige institutioner. De har også lidt af et problem, hvis man begynder at begive sig ud på det, jeg vil kalde et økologisk skråplan, nemlig at bilde befolkningen ind, at nu skal alle produkter, der hører til i offentligt regi, lige pludselig være økologisk produceret.

En tredjedel af samtlige fødevarer i Danmark bliver faktisk konsumeret via offentlige institutioner, og hvis man begynder at arbejde med at skulle give tilskud, så alt blev omlagt til økologi, så tror jeg faktisk, det ville blive en ganske betragtelig udgift for finansministeren. Så det mener jeg ikke er rigtigt. Jeg synes sådan set heller ikke, det er vejen frem. Vi må altså prøve at gøre tingene på markedsvilkår.

Endelig vil jeg under henvisning til den debat, der allerede har været om »Agenda 2000« sige, at jeg synes, det er for utroligt, at vi her hører Enhedslisten på ny komme med alle de her kommentarer om, at »Agenda 2000« ikke trækker i en miljørigtig retning og dermed også i en økologisk retning.

Der er masser af miljøinitiativer i »Agenda 2000«, som vil fremme økologisk landbrug, netop fordi man lægger så stor vægt på miljøhensyn, cross compliance og mange andre ting. Det mener jeg er fuldt ud tilstrækkeligt, og jeg vil sige, at jeg under ingen omstændigheder er indstillet på, at vi skal til at udvide EU's støtteordninger, sådan som jeg hører hr. Keld Albrechtsen sige, med, at man skal til at give tilskud til græs.

Jeg tror, at for Spanien alene vil det komme til at dreje sig om så væsentligt flere midler, at det vil udgøre et selvstændigt problem for EU's budget, så jeg afviser altså, at man opfinder nye EU-tilskudsordninger; men det er åbenbart en

ny politik fra Enhedslistens side, at EU nu skal til at bruge endnu flere af skatteborgernes penge.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal bare præcisere, at vi ikke fra Enhedslistens side har foreslået, at der skal bruges flere penge, men vi har foreslået, at den samlede hektarstøtte, som gives, omlægges således, at der sker en ligestilling. Det betyder, at kornhektarstøtten så naturligvis sammenlagt vil blive sænket, fordi der også skal være plads til græs. Det er meget enkelt. Derved kunne vi også endnu hurtigere komme i gang med den afviklingsplan for landbrugsstøtten, som jo også er en del af EU-målsætningen.

At der ellers skulle være noget godt miljø i »Agenda 2000«, vil jeg godt bede den konservative ordfører komme med bare ét eksempel på. Mange af de ting, som kunne komme på tale, er jo nogle, som det økologiske landbrug opfylder i forvejen. F.eks. har vi det i det danske støttesystem sådan, at hvis en konventionel landmand går ind og dyrker et særligt følsomt område, får han en stor hektarstøtte som belønning for ikke at bruge pesticider. Det økologiske landbrug bruger i forvejen ikke pesticider, men det får ingen miljøbelønning. Det er derfor, vi foreslår f.eks. en miljøbonus.

Der er den skævhed hele vejen igennem systemet både i EU og i de danske ordninger.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Det skuffer mig egentlig lidt, at hr. Keld Albrechtsen kender så lidt til EU-systemet.

Jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen, at hvis vi var i en situation, hvor vi begyndte at indføre et tilskud i den ene eller den anden form til f.eks. græs – et land som Spanien har jeg nævnt, men der er masser af lande, der sikkert ville være voldsomt glade for, at man også inden for de nuværende budgetrammer indførte nye tilskudsordninger til græs – og hr. Keld Albrechtsen tror, at det ville hjælpe til at afvikle støtten over tiden, så vil jeg sige, at det i hvert fald er en ny udlægning af den måde, tingene foregår på på EU-plan.

Jeg tror ikke, at det, at man opfinder nye tilskudsordninger, er med til at nedbringe tingene. Tværtimod tror jeg bare, at det på længere sigt er med til at få tingene til at vokse. Så dér er vi i hvert fald meget uenige om strategien

for, hvordan vi får nedbragt EU-landbrugsstøtten på længere sigt.

Med hensyn til konkrete eksempler synes jeg faktisk, det allerbedste eksempel er cross compliance, altså det her med, at miljøkravene nu bliver gjort obligatoriske, og at man bliver tvunget til at efterleve de fælles miljøregler for overhovedet at få andel i støtten.

Det er i hvert fald noget, der har været med til at give et gevaldigt løft ikke kun i Danmark, men også i de øvrige EU-lande, og det mener jeg selv er noget af det, der virkelig trækker i en miljømæssigt rigtig retning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror simpelt hen ikke, fru Lene Espersen har forstået, hvad det er, Enhedslisten foreslår med hensyn til omlægningen af hektarstøtten.

Altså det, vi foreslår, er ganske enkelt, at hvis man har et alsidigt sædskifte på sin gård, så skal man kunne få støtte til hele arealet, således at man ikke bliver straffet for at have et alsidigt sædskifte med f.eks. et pænt stort græsareal, således at man ikke bliver tilskyndet til en ensidig drift, der alene satser på korn og de såkaldte reformafgrøder.

Det er jo indlysende, at så skal de penge, der er afsat på budgettet, selvfølgelig omfordeles. Hektarstøttesatsen bliver naturligvis lavere for alle, når der bliver den ligestilling, for jeg er ganske enig i, at vi ikke har penge til at fylde mere i EU's kasse, slet ikke.

Jeg håber, det oplærer misforståelsen hos fru Lene Espersen; jeg tror ikke, hun har sat sig ind i, hvad det er Enhedslisten har foreslået.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg har fuldt ud sat mig ind i Enhedslistens tanker på EU-agenda-området, og jeg kan forstå, at det er sådan en eller anden bureaukratisk omregningsmekanisme, der nu skal sættes i gang.

Men det ændrer jo ikke ved det faktum, at det, Enhedslisten foreslår, er, at der skal indføres nye tilskudsordninger i EU-systemet, nye muligheder for at søge penge til nye produktionsmetoder, og det synes jeg er en meget, meget, meget dårlig idé. Hvad kunne der ikke også komme af ønsker fra andre lande i den forbindelse?

Jeg synes, det er meget bedre, at vi gør, som vi er i gang med med »Agenda 2000«, nemlig at

vi får sænket priserne og ad den vej nærmer os verdensmarkedsniveauet, så vi på længere sigt kan slippe fuldstændig af med EU-støtten.

Jørn Jespersen (SF):

For ca. 5 år siden opfordrede SF ministeren, som dengang var landbrugsminister – han er så senere blevet forfremmet til at være fødevarerminister – til at fremsætte en økologisk aktionsplan.

Det gjorde han. Den er der blevet arbejdet med grundigt siden, og man kan i dag konstatere, at det, der så siden hen er blevet kaldt Økologisk Aktionsplan I, langt hen ad vejen er gennemført, og det har jo også medført en ganske stor og glædelig udvikling på det økologiske område.

Nu er vi så kommet i den situation, at man har nedsat et udvalg, som skulle udarbejde Aktionsplan II. Den foreligger for os i dag. Den er meget spændende og meget omfattende, og vi har med stor tilfredshed noteret os, at der er et enigt og meget bredt udvalg bag denne aktionsplan, og vi er helt sikre på, at den vil blive fulgt op på samme måde, som aktionsplan I blev.

Det er jo også meget aktuelt at sige, at vi her har med et område, nemlig økologi, at gøre, som jo er aktuelt i forbindelse med Bicheludvalget, hvor det jo netop er økologi, som er en af de tre hovedanbefalinger, hvor man peger på økologien som et meget vigtigt miljøredskab med henblik på at mindske pesticidbelastningen. Alene af den grund er det meget vigtigt at fremme den økologiske udvikling.

Jeg synes også, det er vigtigt at sige, at det handler jo ikke bare om mere økologi, det handler også om bedre økologi, for man kan anskue økologi på flere måder. Man kan anskue økologi på den meget formelle måde og sige, at det er et sæt spilleregler, som skal overholdes, og hvis man har overholdt dem, så har man ret til at få det røde Ø-mærke og ret til at markedsføre sine produkter som økologiske. Men meget mere vigtigt er det jo, at økologi også er et sæt holdninger om at producere med naturen og ikke mod naturen, og den slags holdninger er det straks langt mere vanskeligt at opstille håndfaste regler for.

Derfor er vi i et evigt dilemma, der hedder på den ene side at udbrede økologien og på den anden side at holde fast i det grundlæggende, at det stadig væk er et spørgsmål om, at vi producerer med naturen.

Der synes jeg også, det har været interessant at notere sig, at visse af økologerne, nogle af dem, man kunne kalde »hardcore-økologerne«, som har været med hele tiden, siger: Pas nu på ikke at forcere udviklingen så meget, at holdningerne forsvinder. Det dilemma skal vi selvfølgelig arbejde meget seriøst med, sådan at vi sikrer, at vi udbreder økologien, men holder fast i det, der er essensen, hjertet og grundlaget i økologien. Derfor er det vigtigt, at vi bearbejder den her sag seriøst og grundigt, inden vi træffer beslutninger, der risikerer at blive forhastede.

Vi er som sagt meget tilfreds med den aktionsplan, der foreligger nu. Vi synes, at den opfylder en lang række målsætninger, og jeg skal bare nævne et par stykker: Den fastholder principperne i den økologiske produktion og lægger op til at sikre økologiens integritet og troværdighed, og det er som sagt meget vigtigt. Den lægger op til en fortsat udbredelse af økologien, og den videreudvikler også økologien frem mod målsætninger om husdyrvelfærd og spisekvalitet, miljømæssig bæredygtighed, sunde fødevarer osv.

Nogle af de tunge ting, som vi skal diskutere, bliver selvfølgelig finansieringen. Det er rigtigt, at der allerede er afsat en del midler, og vi skal diskutere, om de er tilstrækkelige. Omlægningsstøtte, forskning og udvikling er nogle af de tunge ting, som jeg synes fortjener en grundigere analyse.

Jeg kan ikke nå at berøre alle de forskellige anbefalinger, men skal bare fremhæve et par enkelte, som efter vores opfattelse er meget vigtige:

Det er f.eks. nr. 51 om at sikre muligheden for at producere økologiske fødevarer uden gensplejsning. Det er at sikre en teknologisk forarbejdning af de økologiske varer, som gør, at de også har en troværdighed og en spisekvalitet, der gør, at de fortsat kan vinde udbredelse. Det er at styrke forskningen, som er meget nødvendig på områder, hvor vi i dag ikke ved nok til at kunne bruge økologien, f.eks. inden for frugt og bær. Det er at revurdere husdyrreglerne, sådan at vi sikrer yderligere forbedringer på det her område. Det er spørgsmålet om at øge samarbejdet mellem økologerne. Det er spørgsmålet om den fremtidige strategi for Ø-mærket og EU-mærkningen. Det er spørgsmålet om at fremme eksporten, som er meget vigtig. Vi har jo en meget stor landbrugsproduktion, som ikke mindst afsættes på uden-

landske markeder, og derfor er det også vigtigt at inddrage økologien i den sammenhæng. Det er hele omlægningen af de offentlige institutioner og køkkener og spørgsmålet om kvalitetsudvikling osv. Det er spørgsmålet om de internationale forhandlinger i EU, i Codex Alimentarius, i WTU. Så der er en lang række områder.

Sluttelig skal jeg nævne spørgsmålet om de administrative forenklinger. Vi tror, at det ville være en god ting at overveje, om man ikke kunne få administrative forenklinger for de økologiske landmænd ud fra en tankegang, der hedder, at hvis man omlægger sin produktion i en mere miljømæssig retning, hvad enten det er inden for industri eller jordbrug, så bør det også afspejle sig i, at man slipper for nogle af de regler, som er indført for at administrere en mere miljøbæredygtig udvikling.

Så alt i alt er vi er glade for aktionsplanen. Vi ser frem til et konstruktivt samarbejde om at udmønte den, en uddybning, en præcisering og måske en justering på nogle punkter.

Enhedslistens forslag til vedtagelse er vi på nogle punkter enige i, på andre punkter synes vi, at det er at åbne døre, og på nogle områder, f.eks. omkring en gødningsreform og spørgsmålet om afgifter er vi uenige, fordi der foreligger en vandmiljøplan, som er i modstrid med det, man foreslår.

Derfor kan vi ikke støtte den foreslåede vedtagelse, selv om vi på nogle punkter er sympatisk indstillet over for den.

Christian H. Hansen (DF):

Der er ingen tvivl om, at økologien er i udvikling og fortsat vil være det. Man kan vel sige, at vi har en økologisk trend herhjemme i øjeblikket, og den har vi vel også her i Danmark været på forkant med i meget lang tid. Vi var blandt de første lande, som vedtog en økologilov.

Økologisk jordbrugs fremtid i Danmark er jo efter Dansk Folkepartis opfattelse meget knyttet til forbrugernes holdning og interesse, og interessen skal ikke kun ligge i trenden, den skal også ligge i pengepungen. Skal vi afsætte økologiske varer til en merpris, er en væsentlig forudsætning, at kvaliteten følger med.

Spændende er det så at se, om den økologiske trend følger med merprisen. Sagt lidt kort: Mere reelle markedspriser må og skal være målet.

Der er blandt forbrugere og landmænd opstået en gensidig interesse for økologiske pro-

dukter og produktionsmetoder og dermed også for de økologiske varer, og hertil er koblet et særligt hensyn, nemlig hensynet til vedvarende miljø, husdyrvelfærd og fødevarer af kvalitet.

Den optimale målsætning må vel være, at økologisk jordbrug er et udtryk for de værdier, som jeg før nævnte, og når man køber økologiske fødevarer, forventer man en garanti for, at der er taget disse grundlæggende hensyn. Såfremt økologisk jordbrug også i fremtiden skal være et alternativ til almindeligt jordbrug, må målene forfølges yderligere.

Vi skal ikke mange år tilbage, før man kun tænkte på at producere meget og billigt, men i dag har både forbrugere og producenter en helt anden tankegang. Men økologi med hjertet er desværre nok mindre end økologi med pengepungen, også når vi taler landmænd og producenter.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at Aktionsplan II følger op på forskning, udvikling, information og forbrugerorientering. Den er med til at skabe grundlaget for den nødvendige udvikling af den økologiske fødevarerproduktion her i landet.

Den debat, vi har haft i dag og måske også fortsat skal have, burde vi nok have ventet med, til vi havde haft høringen om Aktionsplan II, som det af Fødevarerudvalget er vedtaget, at vi skal have. Når vi har haft den høring, vil vi alle i salen – også Enhedslisten – have en bedre viden, som ville have været til gavn for denne debat. Derfor vil vi vente med yderligere kommentarer, indtil vi har hørt fagkundskaben.

For en god ordens skyld skal jeg selvfølgelig til sidst meddele, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte det fremsatte forslag til vedtagelse fra Enhedslisten.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Annie Lunde Hansen som ordfører.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil starte med at sige, at der ikke skal herske tvivl om, at vi i CD også synes, at økologisk landbrug og fødevarerproduktion er en god ting, og vi glæder os derfor selvfølgelig over, at økologiske varer nu er blevet andet og mere end marginalvarer i fødevarerforretningerne. Dette har smittet af på producenterne, og antallet af økologiske landmænd er da også steget meget, især på det allernæste. Dette må ses som et udtryk for, at økologien er kommet for at blive til gavn for miljø og dyrevelfærd.

Vi er derfor også enige med såvel regeringen og også – på nogle punkter – med Enhedslisten i, at den økologiske produktionsmetode selvfølgelig fortsat skal udvikles og fremmes mest muligt, men vi er trods alt nok mere enige med regeringen end med Enhedslisten, når det kommer til, hvilke midler der skal til for at fremme økologien.

At dømme efter den pressemeddelelse med udkast til vedtagelse, som jeg modtog, mener Enhedslisten åbenbart, at vejen frem bl.a. er kvoteringer og grønne afgifter, og fra CD siger vi nej tak til flere grønne afgifter.

I CD mener vi derimod, at den økologiske produktion er mere afhængig af efterspørgslen, som jo heldigvis er stigende, og at efterspørgslen derfor må være en af de væsentligste forudsætninger, når man taler om udvikling. Det er altså forbrugerne, der skal sætte dagsordenen.

Hvis der skal skabes et incitament for forbrugerne til at efterspørge økologiske varer, dvs. også at få dem til at betale merprisen, kræver det, at der er stor tillid til de økologiske varer og produktionsmetoderne. Også tilliden til det røde Ø-mærke er af afgørende betydning. Denne tillid skal bl.a. sikres ved oplysning og kontrol, samtidig med at der fra alle sider skal være bred opbakning til økologien.

Derfor er det også vigtigt, som CD tidligere har givet udtryk for, at Dansk Industri får plads i Det Økologiske Fødevareråd.

Med Aktionsplan II er regeringen fremkommet med en handleplan med store ambitioner. Handleplanen skal sikre fortsat udvikling i økologien, og man forsøger at lægge særlig vægt på kvalitet og afsætning, også på eksportmarkederne. Man kunne måske fristes til at sige, at den er lovlig ambitiøs, da efterspørgslen i Danmark vist fortsat er større end produktionen, men der er vel intet i vejen med at fremtidssikre økologien, som ministeren vist også har udtrykt det her i dag.

Midt i al begejstringen for den gunstige udvikling må man derfor ikke glemme det konventionelle landbrug. Naturligvis ville det være dejligt, hvis man bare uden videre kunne omlægge alt landbrug til økologisk drift. Det tror vi bare ikke på kan lade sig gøre, da det jo samtidig er vigtigt fortsat at kunne opretholde og udvide eksporten af landbrugsvarer.

I CD mener vi derfor, at man sideløbende med at fremme den økologiske produktionsform må fortsætte arbejdet med at gøre det konventionelle landbrug mere miljøvenligt; no-

get, som jo også landbrugets organisationer arbejder kraftigt på.

Vejen frem er efter vores opfattelse altså ikke stokkemetoder i form af grønne afgifter, kvotering eller lignende, men derimod en markeds-tilpasning i overensstemmelse med forbrugernes ønsker, og øvelsen går derfor ud på at overbevise forbrugerne om, at økologiske varer er et fantastisk godt alternativ til de konventionelle, også selv om man måske skal betale en smule mere.

I CD vil vi derfor spændt følge ministerens udspil på baggrund af anbefalingerne i Aktionsplan II, og vi støtter ikke Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kunne forstå, det er en anstødssten for CD i Enhedslistens forslag, at vi foreslår en kvælstofoverskudsafgift.

Jeg kan berolige med, at det jo ikke er noget, som vil koste hverken landbruget, forbrugerne eller skatteyderne mere, end de skulle betale under alle omstændigheder, fordi det, vi forestiller os, er, at man i stedet for den afgift, som man har planlagt i Vandmiljøplan II, har en afgift på det kvælstof, som ikke indgår i planternes liv, og som derfor er overflødigt. Så man vil med god landmandsdrift faktisk kunne komme ned på at betale en meget lille afgift.

Så det er altså ikke noget med, at der nu kommer en hel masse nye grønne afgifter. Det ligger i hvert fald ikke i forslaget, det vil jeg gerne understrege.

Den anden del af finansieringen er midler fra landbrugets promille- og produktionsafgiftsfonde. Det er jo penge, som er der, men som i dag praktisk taget ikke anvendes til økologi, ikke anvendes til en perspektivrig videreudvikling, således som disse midler burde anvendes. Så jeg mener, vores finansiering er sober og sammenhængende fornuftig.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg har nu aldrig stilet på, at hvis man krævede noget mere, kunne man stadig væk holde det inden for det budget, der er fastsat.

Derfor tror jeg ikke på, at det ikke bliver en forhøjelse af flere grønne afgifter. Jeg synes, at nu har vi Vandmiljøplan II, og vi har mange andre ting, og promillefonde og alt muligt; lad os dog så prøve at få de ting til at virke og se, hvad det giver af penge fremover, før vi even-

tuelt fremsætter forslag om flere grønne afgifter. Jeg tror ikke på, at man kan vedtage noget, uden at det altid bliver dyrere.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Så vidt jeg har forstået, påtvinges der landbruget et afgiftstryk på omkring 500 mio. kr. om året som en del af Vandmiljøplan II. Det er meget byrdefuldt, og efter min mening fører det ikke til noget bedre miljø – det er en lang debat.

Derfor mener jeg, at der er muligheder for at omlægge afgiftssystemet, således at man kan finansiere det, som Enhedslisten her foreslår. Det er grunden til, at vi godt tør foreslå det, for vi er ikke interesseret i, at hverken skatteyderne, forbrugerne eller landbruget som sådan behøver at betale mere. Det tror vi faktisk ikke vil være nødvendigt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Vibeke Peschardt som ordfører.

Vibeke Peschardt (RV):

Det er velkomment, at Enhedslisten stiller denne forespørgsel. Det giver jo partierne anledning til at få markeret deres holdninger til økologien, som jo optager mange af os ganske meget.

Jeg vil så egentlig starte med en ros til økologiplanen, altså Aktionsplan II, som den ligger her; den er klog, den er spændende, og vi glæder os til at være med til at drøfte indholdet af den i den høring, som Fødevarerudvalget planlægger.

Må jeg så sige oven i det, at vi i Det Radikale Venstre er meget optaget af hele det økologiske projekt. Det er vi primært på grund af de enorme miljøfordele, det vil være at omlægge til 100 pct. økologisk.

Som det allerede er blevet sagt nogle gange heroppe fra talerstolen i dag, så kan man ikke se Aktionsplan II isoleret fra de store beslutninger, Folketinget allerede har taget uden om økologien. Jeg tænker på Vandmiljøplan II, på begge de gange, vi har forhøjet pesticidafgiften, og endelig på Bichel-udvalgets rapport, der blev offentliggjort i går. Det er de virkelige hovedhjørnestene og grundlag for økologien, som vi har været med til at drive sammen med andre, og som vi mener er grundlaget for hele den omlægningsbølge, vi ser nu.

Vi er fulde af tiltro til, at omlægningsbølgen vil fortsætte, og måske vil vi inden for et eller

andet antal år opnå det nul-plus scenarium, som Bichel-udvalget skitserer, og som vi mener er værd at stræbe efter.

Når jeg har sagt det, må jeg også sige, at vi ikke kan støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse, som jo i sit sigte er ganske sympatisk, men som lægger op til – sådan som jeg ser det – en alt for firkantet måde at styre det her på. Lige for øjeblikket går omlægningen til økologi, i hvert fald på kvæg og i mælkesektoren, jo vældig godt, for ikke at sige strygende. Faktisk når man de 50.000 ha om året ad frivillighedens vej, som Enhedslisten mener man skulle nå ved at omlægge efter en bestemt målsætning.

Det kan man jo kun gennemføre, hvis man vil tvinge landmændene til det i de kommende år – jeg tror nemlig, det bliver vanskeligt – og vi er ikke tilhængere af tvangsøkologisering i den her sammenhæng. Jeg håber heller ikke, det er det, Enhedslisten mener, men sådan kan man godt læse det.

Vi mener, at forbrugernes lyst til økologiske produkter skal drive værket her, sammen med en masse gulerødder til erhvervet. Det er faktisk sådan, at jeg har hørt ude i FDB – den store fødevarerekæde – at en række økologiske produkter efterspørges så kraftigt, at man opnår en overpris på mellem 40 og 55 pct. for varerne.

Her findes altså et af de områder i fødevarer-sektoren, hvor værditilvæksten i produktionsleddet langt overstiger det, fødevarerproducenterne ellers kan få for deres ganske almindelige traditionelle bulkvarer. For mange forbrugere er økologi nemlig også ensbetydende med kvalitet og sundhed – det med sundheden er desværre ikke bevist, men i hvert fald dyrevelfærd – og her er forbrugerne villige til at betale høje priser.

Landbruget i hele EU har generelt det problem, at man er i stand til at producere mange flere fødevarer, end vi er i stand til at spise i vores del af verden. Det presser selvfølgelig priserne, og så kan vi kigge på hele det tilskudscirkus, som jeg dybest set mener, EU's landbrugspolitik er udtryk for, og som man ikke har løst ved »Agenda 2000«, men som man på sigt vil kunne håbe at løse.

Vi mener, at den aktionsplan for videreudvikling af økologisk produktion, der ligger her, er den rigtige vej at gå. Den skal have al mulig støtte, al den støtte, den kan få, og så vil jeg nævne et eksempel og i hvert fald nævne også de partier, der har drevet økologien gennem de

sidste 10 år: det er nemlig Socialdemokratiet, os selv, SF og nu også Enhedslisten.

Jeg vil gerne sammenligne med vindmøllerne. For 20 år siden var der ikke nogen i de etablerede kredse, heller ikke her i Folketinget, der rigtig troede på vindmøller, bortset altså fra de samme partier, som jeg lige nævnte før. I dag er det sådan, at vindmølleproduktionen tonser positivt med 7 mia. på betalingsbalancen, mens vi i dag nærmest har underskud. En del af underskuddet på betalingsbalancen skyldes faktisk, at landbrugssektoren ingenting tjener.

Det viser noget om, at hvis man er i stand til at producere nogle ting, som forbrugerne vil have, ikke bare i Danmark, men også de steder, hvortil vi eksporterer, så går det. Og jeg mener, at økologien er en af de veje, vi skal gå.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne først sige tak til fru Vibeke Peschardt for en konstruktiv modtagelse af forespørgslen. Det er jeg glad for.

Så vil jeg understrege, at Enhedslisten ikke ønsker nogen tvangsomlægning, og sådan kan efter min opfattelse, vores forslag til vedtagelse ikke forstås. Det, vi ønsker, er at ændre på støtteordningsmekanismerne, således at det i højere grad tilskynder til økologisk omlægning. Det er jo noget andet end tvang.

Det er korrekt, hvad fru Vibeke Peschardt nævnte om kvæg og mælk og den voldsomme udvikling, der har været dér; det er glædeligt. Men samtidig påpeger Aktionsplan II jo, at der er en flaskehals på plantesiden. Der er simpelt hen behov for en vækst i det plantearal, som bliver dyrket, ellers opstår der også flaskehalse i produktionen på f.eks. kyllinge- og svineområdet.

Og lige netop de forslag til omlægning af f.eks. EU-støtten, som Enhedslisten peger på her, tager netop sigte på at tilskynde til at udvide plantearalet.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

For cirka en måned siden fik vi en rapport, »Aktionsplan II«, om den økologiske udvikling, en rapport på 350 sider, der indeholder en masse analyser.

Noget af det første, man læser, når man læser i indledningen, er, at det gælder om at fastholde økologiens troværdighed. Ja, det bliver noget af en opgave for dem, der virkelig er overbevist

om, at der er forskel på økologiske fødevarer og almindelige fødevarer.

Hvis vi går videre til side 100, er der en oversigt over den generelle holdning, altså opfattelser af økologiske fødevarer kontra almindelige fødevarer. Den viser i cirkatal – hvis man tager gennemsnittet ned igennem oversigten – at 70 pct. af befolkningen ikke mener, at der er nogen forskel, og de sidste 30 pct. er fordelt cirka ligeligt mellem, at den ene halvdel mener, at de er bedre, og den anden halvdel mener, at de er dårligere.

Så der ligger virkelig en opgave for økologifortaleren for at fastholde økologiens troværdighed, for alt det med økologi er jo, når alt kommer til alt, en trossag. Der er ikke noget videnskabeligt bevis for, at der er forskel på økologiske fødevarer og almindelige fødevarer.

En anden tabel eller analyse viser den danske families villighed til at betale, hvad det koster at få økologiske fødevarer. Eksempelvis 50 pct. mere, for det er den faktiske pris, når der er gået nogen tid. Når det kommer frem, hvor lidt der kan produceres på hver hektar, bliver det jo dyrere. Og den viser, at der kun er 4 pct., der er villige til at betale. Så igen: De har ganske ret. Der er en stor opgave for økologiens fortalere i at fastholde folk i troen på, at der er en forskel.

Uden for Danmark hører man aldrig en debat om økologiske fødevarer kontra almindelige. I hvert tilfælde ikke ude i befolkningen; det er kun i nogle små kredse. Derfor: Hvis man kommer uden for landets grænser, findes der heller ikke noget marked for økologiske fødevarer. Det fremgår også af rapporten, at det med hensyn til eksport kun er for ganske små penge, der eksporteres.

Jeg vil gerne vide – det fremgår ikke af rapporten, men når vi engang kommer til at diskutere det – hvilke lande der er mulighed for at eksportere til. Jeg kender ikke nogen bortset fra selvfølgelig Sverige, som er lige så interesseret i økologi, som Danmark er. Det må jeg lige tage med.

Kommer man ud i verden lidt uden for det område, vi hører til, er det noget helt andet, befolkningen tænker på. De tænker nemlig bare på at kunne få de fødevarer, de har brug for, så de kan gå mætte i seng. Men vi er jo så privilegerede, at vi lever i den del af verden, hvor der er en overproduktion, i særdeleshed i Danmark. Derfor har vi det luksusproblem, som vi er ved at lave en stor debat om, og som

der har været store debatter om i de sidste år, nemlig økologi.

Jeg synes faktisk, når man ser på det, at vi næsten ikke kan være bekendt over for dem, der producerer almindelige fødevarer, nemlig 96,3 pct. af dem, der dyrker jord her i landet, at vi bruger så meget tid på de 3,7 pct., der dyrker den økologiske jord. Det er jo sådan her i Folketingssalen, at her er det omvendt. Vi bruger faktisk 97 pct. af tiden på at diskutere det økologiske landbrug, men det almindelige landbrug, hvor der kæmpes hver dag for at skrabe penge hjem til Danmark, sådan at vi har nogle penge at bruge af, bliver ikke diskuteret.

Jeg vil bare slutte med at sige, at vi selvfølgelig ikke kan støtte forslaget til vedtagelse fra Enhedslisten, for vi kan jo f.eks. tage hele diskussionen om pesticider. Man kan så tro på den ene rapport eller den anden. Det kan man have forskellige holdninger til. Rapporten ligger her nede, jeg fik den ikke med herop, den ligger hernede, men det er nemlig sådan, at hvis et menneske i 80 år drikker vand – det gør han jo – og han drikker det med det maksimale pesticidindhold, som der er gældende lov for i Danmark, så har han igennem et 80-årigt liv indtaget en sekstusindedel af et gram pesticider, hvilket svarer til indholdet af den gift, der er i en halv cigaret. Det er bare lige for at bringe det ned, så vi ved, hvad det er, vi diskuterer herinde.

Jeg havde sådan set bestemt, at jeg ikke ville sige så meget, for det er jo en gentagelse af mange andre diskussioner, men jeg kunne ikke lade være med at sige det her alligevel.

Vi støtter ikke Enhedslistens forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil bare berolige hr. Fransgaard med hensyn til eksportmulighederne for økologiske varer. Da vi i sidste uge var med Europaudvalget i USA, fik vi oplyst, at dér er 5 pct. af produktionen nu faktisk økologisk, og der er indrettet hele supermarkeder, hvor alle varerne i supermarkedet er økologiske, så det går faktisk vældig hurtigt andre steder.

I England kræves der nu fra forbrugerside i markant grad, at det bliver noget andet svinekød end det, man hidtil har kunnet levere. Og det kan blive til en krise for dansk landbrug, hvis tilpasningen til de krav, der stilles af forbrugerne i England, ikke kommer til at foregå

hurtigt nok her i Danmark. Så kan vi faktisk risikere, at kødet slet ikke når frem til hylderne i England.

I virkeligheden er eksportdiskussionen en diskussion om, at vi skal kende vores besøgestid, hvis vi vil bevare vores eksport, for om fem år kan det meget vel være sådan, at hvis man kommer med konventionelle landbrugsprodukter, så bliver der bare sagt nej tak.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Om der skulle være enkelte supermarkeder i USA og England, skal jeg ikke kunne sige noget om. Men jeg vil gerne have hr. Keld Albrechtsen til at bekræfte eller afkræfte det, som jeg i hvert fald har erfaret i Tyskland: at der overhovedet ikke er nogen, der handler med økologiske varer. Skal man have økologiske varer, skal man ind i en helseforretning. Det vil jeg gerne have enten bekræftet eller afkræftet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Fransgaard har fuldstændig ret. I Tyskland har man ikke taget de økologiske varer ind i de almindelige supermarkeder. Her skal man hen i helsekosten efter det. Det betyder selvfølgelig, at helsekostbutikkerne i Tyskland er vældig store, og det er godt for helsekostbutikkerne.

Men det betyder også, at der ligger et kolossal inddæmmede marked, som kan åbnes, hvis man går ind og tilbyder tyske butikker – om jeg så må sige – en pakke med forskellige økologiske varer, sådan at de kan køres direkte ind på hylderne. Så har dansk landbrug chancer i Tyskland, og det kan ministeren oplyse, men jeg tror, at næsten op mod 30 pct. af den samlede landbrugseksport i dag går til Tyskland, og i det øjeblik det bryder igennem i de tyske supermarkeder, vil der simpelt hen komme et sug af efterspørgsel efter økologiske varer, hvor hele den danske landbrugsproduktion så at sige kan forsvinde i løbet af nul komma fem. Så det er med at forberede sig, for det kommer uundgåeligt i Tyskland. Men jeg er glad for spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Jamen jeg vil sige det på den måde, at jeg sandelig håber, at Enhedslistens ordfører har ret, når han siger, at der er stigende muligheder for, at vi kan eksportere noget, og at der er stigende

muligheder rundtomkring. Jeg siger bare, at det i hvert fald ikke er det indtryk, jeg får, når jeg er rundt i verden. Det er jeg også i mit andet arbejde.

Jeg håber sandelig, at han har ret, for ellers er det helt forkert, at vi bruger så meget tid på at diskutere økologi herhjemme. Det mener jeg det er.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for et afbalanceret svar på Enhedslistens forespørgsel. Og så vil jeg sige, at den økologiske fødevarerproduktion i de seneste år har haft stor fremgang. Efterspørgslen på økologiske varer er steget fint, hvilket sammen med de tilskud til omlægning, der har været, jo har tilskyndet flere og flere konventionelle landbrug til at lægge om til økologisk drift.

Vækstraterne for det økologiske erhverv – med markedsandele på 20 pct. på mælk og 13 pct. for æg – er noget der skaber stor opmærksomhed. Det er lidt forskelligt, hvordan det går med afsætningen af de økologiske varer. Det er i øvrigt også lidt forskelligt, hvor man spørger, hvilket svar man får. Nogle steder er der overskud af økologiske varer, og andre steder er der underskud.

De sidste 10 år har jo bragt os begreber som etik og den politiske forbruger, begreber, som i et eller andet omfang har været med til at skabe væksten inden for den økologiske produktion. Og det er jo fint nok. Men man må nok også konstatere, at der engang imellem er noget religiøst over holdningerne til økologi. Man kan jo ikke lade være med at trække en lille smule på skulderen, når folk går op i økologi, samtidig med at de ryger cigaretter, køber sprøjtet sydeuropæisk frugt og masser af præfabrikerede fødevarer med kunstige tilsætningsstoffer i stedet for at købe nogle ganske almindelige naturlige konventionelle fødevarer og tilberede dem på en ganske almindelig måde. Det ville være noget mere fornuftigt end at efterspørge økologiske produkter og så kombinere dem med de andre giftstoffer.

Kristeligt Folkeparti ønsker at fremme økologien. Som forvalter af jorden har vi til opgave at bruge jordens ressourcer til gavn for alle mennesker uden at mindske kommende generationers muligheder. Bevarelsen af den økologiske balance er målsætningen på alle områder i samfundet, forudsat at økologien altså ikke bliver målet og mennesket blot midlet.

Det er glædeligt, at landbruget udvikler sig; glædeligt at vi har fået økologien og forhåbentligt også glædeligt, at landbruget fortsat må fremmes og ikke kløves over af en interessekonflikt mellem økologisk og konventionel drift. Begge dele udgør dansk landbrug, og begge dele har en fremtid og krav på forskning og visioner.

Økologien skal gerne trække de konventionelle landbrug i den rigtige retning på det miljømæssige område. Og det er også det, der sker. Ingen rejser tvivl om produktionsformerne på de økologiske bedrifter, mens det konventionelle landbrug ofte og stadig væk udråbes som synderen i danske miljøspørgsmål på trods af, at der er sket en stor indsats og mange forandringer. Forhåbentlig kan den goodwill, som økologien har, også smitte af på resten af landbruget. Det fortjener det faktisk.

Man kan ikke give økologien varig hjælp ved at gøre det for økologien, som økologien selv bør gøre. De markedsmekanismer, der har været med til at sikre en succes for det økologiske landbrug, skal ikke sættes ud af spil ved at øge tilskuddene til det økologiske erhverv. I stedet bør økologien nu i højere grad kunne stå på egne ben og tage imod udfordringen fra det traditionelle landbrug. Det bliver kun mere nødvendigt, efterhånden som de professionelle også omlægges.

Omlægningen til økologi har efterhånden taget fart. Alene i år regner man med, at ca. 50.000 ha omlægges – sådan som Enhedslisten i øvrigt ønsker – og når målsætningen i følge Vandmiljøplanen er 170.000 ha ekstra inden år 2003, så mener vi ikke, at det er nødvendigt at støtte den proces yderligere.

Jeg vil gerne understrege, at det konventionelle landbrug ikke skal betale for andres ønske om at skifte til økologi. Ved tidligere omlægninger i landbruget har man ikke fået tilskud til at lægge om. Da man i forrige århundrede lagde om fra at være kornproducerende til at være animalskproducerende, fik man ikke tilskud til det. Og når man dokumenterer og siger, at der er stor efterspørgsel efter økologiske produkter, så bør det jo overflødig være tilskuddet.

Kristeligt Folkeparti mener ikke, at kravet om økologien er lige anvendelig alle steder. Ældre på plejehjem f.eks. vil nok hellere have et godt varmt måltid mad hver dag frem for som nu, hvor man for at spare pakker madvarerne ind i plastic eller wrap og fryser dem og så udleverer en mikrobølgeovn til de ældre, så de kan varme

maden op i løbet af ugen. Hvis de skulle til at betale mere for at få økologiske produkter, så tror jeg, at de ville vælge at få den friske mad hver dag.

Økologien er som sagt kun et middel, og når et miljømæssigt og menneskeligt helhedsbillede ikke hænger sammen med en økologisk prioritering, så går den ikke. Vi kan ikke støtte Enhedslistens forslag til vedtagelse. Vi synes, det er helt ude af balance.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Det har jo, som måske forventeligt, været en bred, men også engageret debat. Nogen har måske en lidt mere fundamentalistisk indstilling end andre, men jeg synes, at den har vist, at der bredt i Folketinget er et stort engagement i forhold til økologi.

En af de ting, jeg tror det måske kunne være nødvendigt at sige her på falderebet, er:

Hvad er en af årsagerne til, at det går bedre med økologien? Hvad er årsagen til, at vi har haft den positive udvikling, som vi rent faktisk har haft? Ja, hovedårsagen er jo rent faktisk, at der er nogle forbrugere, som efterspørger økologiske varer.

Men jeg vil gerne sige – måske specielt til hr. Keld Albrechtsen – at det har heller ikke været til ulempe, at vi rent faktisk er i den situation, at der er kroner og øre i at være økologisk. Vi har faktisk den glædelige situation, at de, som kan fremvise de største indtægtsfremgange, er dem, der har valgt at producere økologisk. Det tror jeg er utrolig vigtigt i forhold til at skulle drive den her proces frem.

Der udspandt sig undervejs nogle debatter om, hvorvidt økologer bliver forfordelt eller de ikke bliver forfordelt. Så til almindelig oplysning tror jeg, det måske kunne være nødvendigt lige at præcisere, at vi faktisk har en række tilskudsordninger.

Der er et grundtilskud, fordi man er økologisk, på 600 kr. pr. hektar. Der er et omlægningstilskud i de 2 år, hvor man omlægges til økologisk, men ikke kan sælge sine produkter som økologiske, på 450 kr. pr. hektar. Der er et tilskud, kan jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, i SFL-områder på 500 kr. pr. hektar.

Hvis man ikke har mælkekvote, og der er nogle områder, hvor vi gerne vil have dem til at køre endnu stærkere – altså hvor man producerer korn og ikke har mælkekvote – ja, så bliver der i første år givet 2.000 kr., i andet år 2.000 kr. så bliver det til 1.200 kr., og så bliver

det til 500 kr. Hvis man har svin, bliver der i 5 år givet 2.000 kr. Det er jo noget, regeringen har gjort helt målbevidst, fordi vi har nogle områder her, hvor der er mangelsituationer, og så har vi givet økonomisk incitament.

Jeg synes også, jeg skylder – i forhold til den debat der har været – at oplyse Folketinget om, at der er tilskud til vedvarende græs med 600 kr. Og endelig har vi så støtteloftet; man kan kun komme op på maksimum 5.000 kr. pr. hektar; det er vel meget fornuftigt.

Må jeg måske give et par enkelte svar på nogle af de ting, som hr. Keld Albrechtsen sagde indledningsvis. Udgangspunktet for hr. Keld Albrechtsen var, at det var en uretfærdig EU-reform, vi havde vedtaget. Det er jeg ikke enig i, og jeg mener også, at økologien står betydelig styrket efter EU-reformen.

Men et af argumenterne, som blev fremført, var, at nu bliver der givet større tilskud til korn. Og det er korrekt, det er fuldstændig sandt. Men til historien, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, hører jo altså også, at nu sænker vi priserne på korn endnu en gang med 20 pct., og nu er vi så faktisk tæt på verdensmarkedsprisen på korn.

Jeg tror ikke, der er nogen, der har deltaget i forhandlingerne omkring landbrugsreformen, som troede, det kunne gennemføres, uden at der i en periode skulle gives større tilskud.

Må jeg ikke godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at skulle man følge tankegangen om, at vi skulle lægge græs til også at give hektartilskud, ja, så er der to valgmuligheder. Enten skal det her budget forøges astronomisk – og her taler jeg ikke bare om et par milliarder, jeg taler om mange penge, jeg taler om rigtig mange penge. Jeg ved ikke, hvor mange hundrede tusinde hektarer der er udlagt som græs i Europa. Jeg har selv både kørt og fløjet over Spanien eksempelvis og har også været i Italien og andre steder.

Så kunne man jo vælge den anden vej rundt og sige: Jamen så bliver det inden for det samme beløb, det samme landbrugsbeløb, som der så skal bruges til græs. Så vil jeg bare sige: Så er der nogle, der kommer til at mangle penge. Så er der nogle, der kommer til at mangle rigtig mange penge, og det kommer også til at gælde økologerne. Det tror jeg måske er lidt vigtigt at have med.

Jeg vil også sige, at jeg ikke har det specielt dårligt med, at økologiske varer koster noget

mere i forretningerne. Jeg synes faktisk, det er et lidt sundt princip, at man betaler for den kvalitet, man gerne vil have. Det gælder, hvad enten man skal ud at købe et nyt stuegulvtæppe, eller man skal ud og købe så meget andet. Ønsker man nogle ekstra kvaliteter, så skal det også koste lidt mere.

Jeg tror i øvrigt, det i grundprincippet i forhold til økologien er helt afgørende, at der er en kvalitetsforskel og dermed også en prisforskel. Den skal ikke være astronomisk, og det er den heller ikke i dag; det kan vi se de steder, hvor der har været volumen i det.

Må jeg slutte med at sige, at jeg synes, det for økologien har været en god dag. Jeg synes, det for økologien har været en god dag på den måde at forstå, at næsten hele Folketinget – og her vil jeg gerne understrege inklusive hr. Keld Albrechtsen – har taget spørgsmålet om økologi alvorligt. Vi har nogle forskellige præferencer og indgangsvinkler til det, men det er også fair nok. Det er bl.a. derfor, vi holder valg minimum hvert fjerde år.

Men Folketinget som sådan har taget økologien alvorligt, og som jeg sagde indledningsvis: Nu diskuterer vi ikke længere, om vi skal have økologisk produktion i Danmark, det er uden for diskussion, nu diskuterer vi ud fra, at det er et faktum, som er kommet for at blive.

Derfor vil jeg også i realiteten sige til Folketingets Fødevarerudvalg: Jeg synes, at det, at man har besluttet sig for med baggrund i »Aktionsplan II« at lave en høring, om det vil jeg gerne sige, at det synes jeg er en meget fornuftig ting. Som der er blevet sagt nogle gange undervejs, har vi fået en »Aktionsplan II«, som er i størrelsesordenen 300-400 sider. Der er mange helt konkrete analyser, som kan danne grundlag for mange spændende debatter, og der er en række anbefalinger.

Jeg vil gerne sige til Folketingets Fødevarerudvalg, at jeg er meget glad ved, at Fødevarerudvalget tager økologispørgsmålet så alvorligt, som man her har signaleret, og tilsige udvalget, at hjælp undervejs, hvis der føles behov for det i forhold til Fødevarerministeriet og den administration, vi er i stand til at trække på, skal det ikke skorte på.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Ordfører for forslagsstillerne, hr. Keld Albrechtsen.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg håber med ministeren, at det vil vise sig i eftertiden, at det har været en god dag for økologien. Det skal der så arbejdes på.

Jeg har en enkelt bemærkning til det med hektarstøtten.

Hvis man foretager nogle sammenligninger mellem konventionelt og økologisk jordbrug på det tidspunkt, hvor omlægningsstøtten stadig væk gælder for landmanden, ja, så er det klart, at så er der en væsentlig støtte.

Men vi har altså oplevet, at grundstøtten eller opretholdelsesstøtten faktisk er blevet nedsat fra 850 kr. pr. ha til 600 kr. pr. ha. Det ville vi gerne i hvert fald have genoprettet og så plus det at have en sådan miljøbonus. Jeg håber, det er nogle af de forslag, som Socialdemokratiet vil være åbne over for at tage med ind i de diskussioner, som skal komme.

Vi har i hvert fald det udgangspunkt, at det ikke kan være rigtigt, at forbrugerne skal betale merprisen to gange, og det mener vi altså de gør i øjeblikket. Ikke i omlægningsperioden, men generelt.

Og jeg synes, vi skylder et hensyn til de pionerer, som gik i gang med det økologiske jordbrug, også før der var nogen regering, der tog det alvorligt, og som banede vejen for det, men som ikke længere får omlægningsstøtte. De skulle også gerne have rimelige betingelser for at kunne fortsætte og trives i den økologiske produktion.

Jeg håber, at ministeren i hvert fald vil lytte til den tankegang, således at det kan komme ind i de diskussioner, som nu skal i gang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det forslag til vedtagelse, der er fremsat af ordføreren for forespørgerne, hr. Keld Albrechtsen (EL), blive foretaget i mødet i morgen, torsdag.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 198: Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Ophævelse af bestemmelser om visse skoler). Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 17/3 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Hans Peter Baadsgaard (S):**

Selve lovforslaget er meget enklere end titlen.

Socialdemokratiet kan give sin støtte til det foreliggende lovforslag. Vi har taget højesteretsdommen til efterretning, og en logisk følge heraf er selvfølgelig, at de pågældende paragraffer ophæves, som det nu er foreslået med det foreliggende lovforslag. De har ikke længere gyldighed, så af ordensmæssige grunde bør paragrafferne selvfølgelig ophæves.

Herefter har de navngivne skoler nu mulighed for på lige fod med andre skoler at få tilskud efter lovgivningens regler herom.

Så vi kan støtte lovforslaget fra Socialdemokratiets side.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Ja, jeg var ikke overrasket over den tale, som den socialdemokratiske ordfører holdt. Det ville jo være mærkeligt, hvis vi havde hørt andet.

Men jeg synes da alligevel, at situationen må give anledning til, at den socialdemokratiske ordfører får lejlighed til at overveje, hvad det er for nogle mere principielle betragtninger, man drager af den her dom og den her lov.

Altså vi har jo tidligere hørt i denne sag, da den sidst var til debat her, nemlig april 1998, at denne lov nærmest var en politisk nødvendighed. Altså man sagde, at man beklagede, at det var en særlov, men den var nærmest en politisk nødvendighed. Derfor synes jeg da, at Socialdemokratiet skal have lejlighed til lige at markere, hvordan man helt principielt forholder sig til